Türkmenistanyň Merkezi banky
Центральный банк Туркменистана
Central bank of Turkmenistan

BANK HABARLARY
БАНКОВСКИЙ ВЕСТНИК
BANKING BULLETIN

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna
на 1 сентября 2024 года
September 1, 2024

Aşgabat 2024

Mazmuny / Содержание

SELJERIŞ MAKALALARY / АНАЛИТИЧЕСКИЕ СТАТЬИ

SANLY HYZMATLAR - AMATLY ÇÖZGÜTLER
5

ÝERLI ÖNÜMÇILIKLERI GOLDAMAK - DURNUKLY YKDYSADY ÖSÜŞIŇ MIZEMEZ GIREWIDIR
7

DAŞARY YKDYSADY GATNAŞYKLAR - WAJYP WEZIPELER, ANYK ÇÖZGÜTLER
12

SELJERIŞ MAGLUMATLARY / АНАЛИТИЧЕСКИЕ МАТЕРИАЛЫ

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI
ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ ТУРКМЕНИСТАНА
17

TABLISALAR
ТАБЛИЦЫ
19

SANLY HYZMATLAR - AMATLY ÇÖZGÜTLER

Häzirki wagtda sanlylaşdyrmagyň durnukly ykdysady ösüşiň ileri tutulýan wezipelerini çözmegiň binýady bolup hyzmat edýändigi aýdyň hakykatdyr. Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda ýurdumyzyň ähli pudaklaryna sanly tehnologiýalary, dünýäniň öňdebaryjy döwletleriniň iş tejribesini we täzeçil usullaryny ornaşdyrmak, milli töleg ulgamyny yzygiderli kämilleşdirmek we mümkinçiliklerini artdyrmak, sanly bank hyzmatlarynyň görnüşlerini artdyrmak, banklaryň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokarlandyrmak işleri üstünlikli durmuşa geçirilýär.

«Türkmenistanyň bank ulgamyny ösdürmegiň 2011-2030-njy ýyllar üçin Döwlet maksatnamasynyň» we «Türkmenistanda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň 2021-2025-nji ýyllar üçin Döwlet maksatnamasynyň» çäklerinde dünýä tejribesiniň gazananlaryny nazara almak bilen, sanly bank amallarynyň görnüşleri yzygiderli artdyrylýar, hili has-da ýokarlandyrylýar. Ýurdumyzda sanly ulgamda «Internet-bank», «Mobil-bank», «Elektron söwda», «Visa Virtual», «Halkbank terminal», «Galtaşyksyz töleg», «Menzilara bank», «Sanly kart», «Sanly karz» ýaly hyzmatlar arkaly nagt däl hasaplaşyklary ýerine ýetirmek üçin giň mümkinçilik döredilen.

Onlaýn görnüşde karzlary resmileşdirmek, bank hasaplary barada maglumatlary elektron görnüşinde almak, elektron tabşyrygyny taýýarlap, internet arkaly töleg geçirimlerini amala aşyrmak mümkinçiligi ýola goýuldy. Ýuridiki tarap bolan müşderilerine we telekeçilere internet ulgamy arkaly bank hasaplaryny görmek, elektron göçürmelerini almak we elektron töleg tabşyryklaryny taýýarlamak, ykjam töleg terminallary arkaly galtaşyksyz usulda bank tölegleri ýerine ýetirmek, onlaýn görnüşinde täze bank kartlaryny açmak, bir kartdan beýleki bir karta pul serişdelerini geçirmek ýaly birnäçe hyzmatlar ornaşdyryldy.

Türkmenistanyň «Daýhanbank» döwlet täjirçilik banky fiziki şahslara internet ulgamynyň üsti bilen halkara «Visa» we «MasterCard» bank kart hasaplaryny doldurmaga, daşary ýurtlarda okaýan talyplaryň okuw we umumy ýaşaýyş-jaý töleglerini hem-de fiziki şahslaryň Türkmenistanyň çäginden daşarda saglygynyň barlanylmagy we bejerilmegi üçin töleglerini onlaýn görnüşinde tölemäge mümkinçilik berýän «Menzilara bank» ulgamy işe girizildi.

Hyzmata laýyklykda raýatlarymyz alyş-çalyş amalyny onlaýn görnüşinde amala aşyrmak üçin bir gezeklik banka gelip, tölege degişli resminamalaryň asyl nusgalaryny barladyp goýum hasaplaryny açmaly, şeýle hem ulanyjy döretmek barada ýüz tutmaly. Tölegi onlaýn görnüşinde amala aşyrmak üçin bank tarapyndan ulanyjy açylandan soň, müşderi bankyň resmi internet sahypasynyň «Onlaýn töleg geçirmek» bölümine girýär, penjirede açylan meýdançalary talap edilen görnüşinde doldurýar hem-de tölege degişli resminamalaryny ýükleýär. Fiziki şahslar resminamalarynyň möhleti tamamlanýança ýa-da resminamalar çalşylýança onlaýn töleginiň bu hyzmatyndan peýdalanyp bilýärler.

Müşderileriň isleglerini kanagatlandyrmak, hödürlenilýän hyzmatlaryň sanyny artdyrmak, internetiň üsti bilen tölegleri geçirmek, bank kartlarynyň howpsuzlygyny üpjün etmek

hem-de tölegleri geçirmek bilen bagly töwekgelçilikleri peseltmek maksady bilen, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky tarapyndan «VISA Virtual» atly bank karty ulanyşa girizdi. «VISA Virtual» halkara bank kartynyň hasaby diňe daşary ýurt pulunda açylyp, ol erkin aýlanýan puluň çäklerinde serişdeleriň gelip çykyşyny talap etmezden, fiziki şahsyň daşary ýurt pulundaky serişdeleriniň hasabyna nagt görnüşinde we gelip çykyşy diňe öz serişdeleri bolan nagt däl görnüşinde doldurylýar. Bankyň öz içerki serişde dolanyşygyny, bank amallaryny hem beýleki banklar bilen deň depginde alyp barmagy, şunuň bilen birlikde, bank tarapyndan dünýäniň ykdysady ulgamy bilen işjeň hyzmatdaşlygyň çäklerinde täzeçil ýörelgeleriň girizilmegi onuň tejribesiniň hemmetaraplaýyn häsiýete eýedigine güwä geçýär.

Raýatlara karzlary resmileşdirmekde sanly ulgamy ulanmak arkaly ýeňillikleri döretmek maksady bilen, Türkmenistanyň «Halkbank» paýdarlar täjirçilik banky tarapyndan öz müşderileri bolan fiziki şahslar üçin «Sanly karz» ulgamy ornaşdyryldy. Raýatlarymyz Türkmenistanyň «Halkbank» paýdarlar täjirçilik bankynyň resmi internet sahypasynyň üsti bilen hödürlenilýän «Sanly karz» mobil goşundyny öz ykjam telefonlaryna ýüklemek arkaly banka barmazdan onlaýn görnüşinde sarp ediş karzyny almak üçin ýüz tutmaga, onuň ýagdaýyny bilmegä, her bir müşderiniň öz karz taryhyny özbaşdak barlamaga, bank tarapyndan karz almak üçin talap edilýän kagyz görnüşindäki resminamalary aradan aýyrmaga, alyp boljak karzyň möçberini, awtomatiki görnüşinde kesgitlemäge, karzy ätiýaçlandyrmak maksady bilen, karz alýan müşderini ätiýaçlandyryş kärhanasy bilen baglamaga amatly mümkinçilik döredýär.

Bank tarapyndan 2024-nji iýul aýynda «Sanly karz» hyzmatynyň ykjam goşundysy işe girizilendigine garamazdan, eýýäm 2024-nji ýylyň 1-nji sentýabry ýagdaýyna 3034 sany müşderi ýüzlenip, 4538,2 müň manat möçberinde karz serişdeleri resmileşdirildi. Häzirki wagtda bu hyzmatyň amatly mümkinçiliklerinden peýdalanýan raýatlarymyzyň sany günsaýyn artýar.

Hödürlenilýän sanly bank hyzmatlary nagt däl hasaplaşyklaryň geriminiň giňeldilmegine, karz edaralarynda nobatlaryň azalmagyna, töleg-hasaplaşyk amallarynyň dessinliginiň üpjün edilmegine, karz edaralaryň we müşderileriniň wagtynyň we sarp ediş önümleriniň (kagyz, kartrij, ýol harajatlar) tygşytlanylmagyna ýardam berýär.

Hormatly Prezidentimiziň parasatly baştutanlygynda nagt däl hasaplaşyklaryň gerimini giňeltmek maksady bilen sanly ulgamda «Internet-bank», «Mobil-bank», «Elektron söwda» ýaly onlaýn bank hyzmatlaryny ornaşdyrmak we kämilleşdirmek işlerine yzygiderli maýa goýum serişdeleri goýulýar.

«Internet-bank» we «Mobil-bank» hyzmatlary müşderiniň bank amallaryna we hyzmatlaryna bolan isleglerini kanagatlandyrmaga, pul geçirimlerini ýeňilleşdirmäge, netijede ilatyň gymmatly wagtyny we serişdelerini tygşytlamaga mümkinçilik berýär.

«Internet-bank» we «Mobil-bank» hyzmatlary arkaly geçirilen nagt däl hasaplaşyklaryň 2018-2023-nji ýyllardaky ösüş depginini indiki şekilde görmek bolýar.

Ýokardaky şekilde hem görkezilişi ýaly, «Internet-bank» we «Mobil-bank» hyzmat-

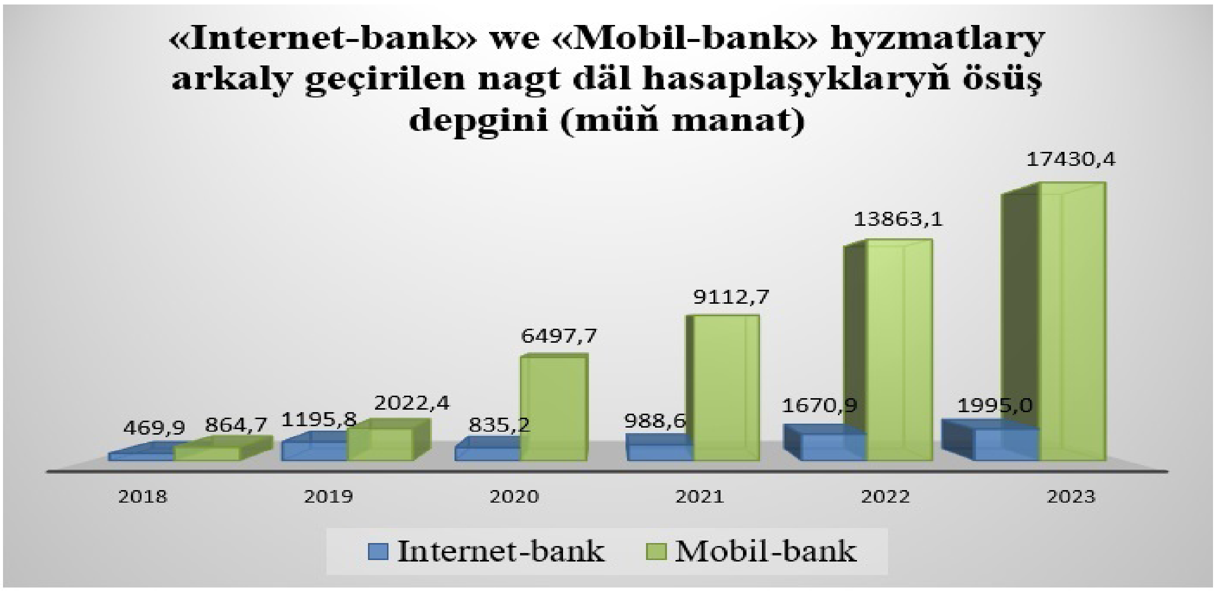

lary arkaly geçirilýän nagt däl hasaplaşyklaryň möçberi ýylsaýyn artýar. Şu ýylyň sekiz aýynyň dowamynda «Internet-bank» we «Mobil-bank» hyzmatlary arkaly geçirilen nagt däl hasaplaşyklaryň möçberi degişlilikde 1443,6 müň we 12137,7 müň manatdan geçdi, bu bolsa hyzmatlaryň amatly mümkinçiliklerinden peýdalanýan müşderileriň sanynyň yzygiderli artýandygyny görkezýär.

2024-nji ýylyň ýanwar-awgust aýlarynda bankomatlaryň, terminallaryň, «Internet-bank», «Mobil-bank» we «Elektron söwda» ulgamlarynyň üsti bilen amal edilen nagt däl hasaplaşyklaryň möçberi 12,66 milliard manatdan geçdi.

Türkmenistanyň Prezidentiniň 2013-nji oktýabr aýyndaky «Pul we alyş-çalyş amallarynyň meseleleri hakyndaky» Kararyna laýyklykda ýurdumyzyň ministrlik-leriniň, pudak edaralarynyň, ýerine ýetiriji ýerli häkimiýet edaralarynyň we olaryň tabynlygyndaky eda-ra-kärhanalaryň işgärleriniň zähmet haklaryny we beýleki tölegleri bank kartlarynyň üsti bilen bermeklik ýola goýuldy.

Karara laýyklykda ýurdumyzda ornaşdyrylan döwrebap bank hyzmatlary arkaly geçirilen nagt däl hasaplaşyklaryň möçberleri 2013-nji ýylda 4,2 mln. manat bolan bolsa 2023-nji ýylda 17372,7 mln. manatdan geçdi. 2013-2023-nji ýyllarda ýurdumyzda geçirilen nagt däl hasaplaşyklaryň ösüş depginini şu aşakdaky şekilde hem görmek bolýar.

Bank hyzmatlaryny hödürlemek üçin zerur bolan tehniki üpjünçiligi we onuň goraglylygy boýunça aýdylanda bolsa, bankara tor enjamlaryny kämilleşdirmek onuň üsti bilen hödürlenýän hyzmatlarynyň sanyny we görnüşlerini köpeltmek, bank ulgamynda sanly maglumat tehnologiýalaryny işjeň ulanmak, elektron resminama dolanyşyk ulgamyny kämilleşdirmek, maglumat howpsuzlygyny üpjün etmek, kiberhowplara garşy durmak we beýleki ugurlar boýunça zerur bolan programma üpjünçiliklerini satyn almak we ulgama giňden ornaşdyrmak, bankyň zerurlyklary üçin täze serwer enjamlary we disk massiwleri gurnamak, bankara tor enjamlaryny satyn almak ýaly işler bilen bilelikde bu ugurda hünärmen-

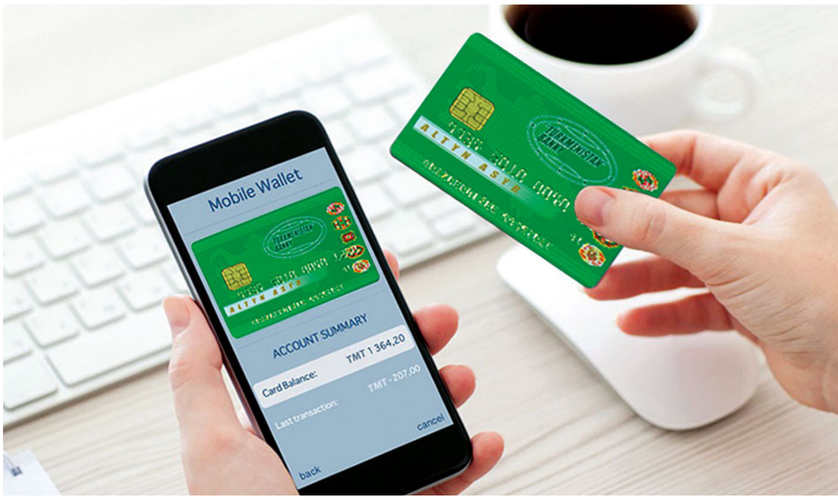

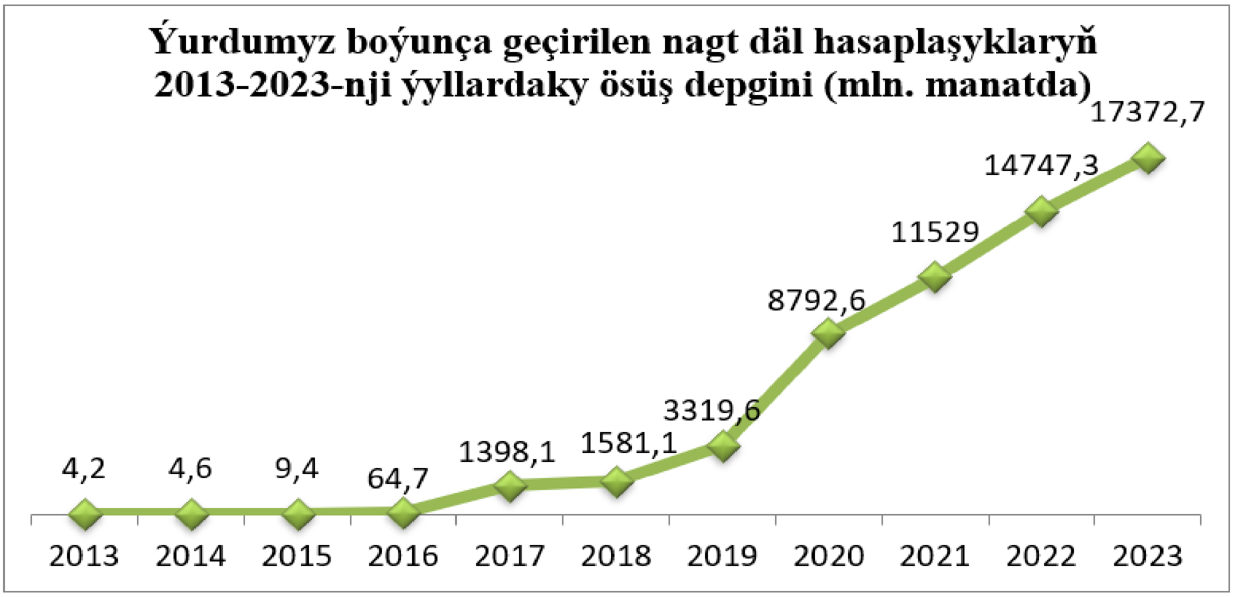

leri okuw-tejribeligini kämilleşdirmek boýunça üznüksiz işler alnyp barylýar.

Geçirilýän bu işleriň ählisi banklaryň müşderiler bilen aragatnaşyk usullarynyň döwrebaplaşmagyna, sarp edilýän wagty we harajatlary tygşytlamaga, amallary öz wagtynda geçirmäge, ýurtda durnukly ykdysady ösüşi üpjün etmäge, netije-de ýurdumyzyň raýatlarynyň hal-ýagdaýyny has-da gowulandyrmaga gönükdirilendir.

Halkymyzyň abadançylygy, rowaçlygy ugrunda ýadawsyz tagallalar edýän, bank ulgamynyň işini has-da kämilleşdirmäge şert döredip berýän türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň, Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň janlary sag, ömürleri uzak bolsun! Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe Watanymyzyň asudalygy, il-günümiziň abadan, bolelin durmuşda ýaşamagy ugrundaky alyp barýan işleri hemişe rowaçlyga, üstünlige beslensin!

Dünýägözel HAÝYTOWA,
Türkmenistanyň Merkezi bankynyň
Ylmy-önümçilik geňeşiniň baş hünärmeni

ÝERLI ÖNÜMÇILIKLERI GOLDAMAK — DURNUKLY YKDYSADY ÖSÜŞIŇ MIZEMEZ GIREWIDIR

Arkadagly Gahryman Serdarymyzyň alyp barýan öňdengörüjilikli syýasaty netijesinde ýurdumyzda hususy telekeçiligiň orny barha artyp, beýleki pudaklar bilen bir hatarda döwrebap derejede ösdürilýär. Häzirki döwrüň talaplaryna doly laýyk gelýän öňdebaryjy tehnologiýalar bilen üpjün edilen düzüm kemala gelýär. Hususy ulgamy ösdürmek we bazar ykdysady şertlere geçirmek barada öňde durýan döwlet syýasatyny durmuşa geçirmegiň barşynda, zerur bolan öňdebaryjy usullar giňden ornaşdyrylýar.

Milli ykdysadyýetimizde eksporta ukyply hem-de importyň ornuny tutýan önümçilikleri ösdürmek wezipesi ýurduň durnukly ykdysady ösüşini üpjün etmekde ileri tutulýan wezipeleriň biridir. Bu ugurda alnyp barylýan işlere ýurdumyzda öndürilýän önümleriň bäsdeşlige ukyplylygyny ýokarlandyrmak üçin peýdalanylýan gural hökmünde seredilýär.

Daşary ýurtlardan getirilýän harytlaryň ornuny tutmak maksatnamasynyň pudaklary we sebitleri ösdürmegiň we döwrebaplaşdyrmagyň anyk taslamalary we çäreleri bilen doldurylmagy olaryň ösüş mümkinçiliklerine dykgatly seljerme geçirilmegini talap edýär. Daşary ýurtlardan getirilýän harytlaryň ornuny tutmak strategiýasy ýönekeý harytlary öndürmekden tehnologiýalary çalt depginde ösdürmegiň we ykdysady taýdan işjeň ilatyň bilim derejesini ýokarlandyrmagyň hasabyna ylmy köp talap edýän we ýokary tehnologik önümleri çykarmaga kem-kemden geçilmegini göz öňünde tutýar. Öz maksatlary boýunça daşary ýurtlardan getirilýän harytlaryň ornuny tutmaklygyň has ýerli, aýratyn wezipesini gurşap alýan täze senagatlaşdyrmak syýasaty importyň ornuny tutmak we eksporta gönükdirilen gaýtadan senagatlaşmagy geçirmekden ugur alynýar. Türkmenistanda içerki we daşarky bazarlarda bäsdeşlik gurşawynyň ýokary derejesi ýeňil senagatda taýýar önümleriň, şol sanda getirilýän önümleriň ornuny tutýan harytlaryň görnüşlerini giňeltmek we täzelemek boýunça işler durmuşa geçirilýär.

Milli telekeçilik kärhanalary ýurdumyzyň azyk bolçulygy bilen baglanyşykly wezipeleri üstünlikli amala aşyrýarlar, öňdebaryjy tehnologiýalara esaslanýan önümçilige maýa goýumlaryny goýýarlar, emele gelýän bazar ýagdaýlaryna çaltlyk bilen seslenýärler, täze pudaklarda netijeli işlerini alyp barýarlar. Munuň özi öndürilýän önümleriň möçberini artdyrmaga, onuň hilini ýokarlandyrmaga hem-de nyrhy babatda elýeterli bolmagyny üpjün etmäge, goşmaça iş orunlaryny döretmäge mümkinçilik berýär.

Bank ulgamy tarapyndan ykdysadyýetiň pudaklaryna, şol sanda döwlete dahylsyz bölege berilýän karzlar olara ýeterlik möçberde dolanyşyk serişdelerini almaga, önümçilik maksatly işleri çaltlandyrmaga, öňdebaryjy tehnikalary we innowasion tehnologiýalary ornaşdyrmaga, ýokary ykdysady netijeliligi gazanmaga, durnukly ösüşe saldamly goşant goşmaga mümkinçilik berýär.

SELJERIŞ MAKALALARY

Hormatly Prezidentimiziň degişli kararlary esasynda ýurdumyzyň beýleki karz edaralary bilen bir hatarda bu banklar tarapyndan hem kiçi we orta telekeçiligi, şol sanda hususy telekeçileri goldamak, ýurduň ykdysady taýdan kuwwatlanmagyny gazanmak, ilatyň durmuş taýdan üpjünçiligini ýokarlandyrmak maksady bilen, «Kiçi we orta telekeçiligi döwlet tarapyndan goldamak hakyndaky» hem-de «Ýurdumyzda oba hojalyk önümlerini öndürijileri maliýe taýdan goldamak hakyndaky» Türkmenistanyň Prezidentiniň Kararlaryna laýyklykda önüm öndürijilere ýeňillikli bank karzlary berilýär.

«Kiçi we orta telekeçiligi döwlet tarapyndan goldamak hakyndaky» Türkmenistanyň Prezidentiniň Kararyna laýyklykda, bank tarapyndan kiçi we orta telekeçilige degişli taraplara önümleri öndürmek, işleri we hyzmatlary ýerine ýetirmek bilen bagly maýa goýum taslamalary üçin 10 ýyla, dolanyşyk serişdelerini almak üçin 1 ýyla çenli möhlete ýyllyk 5 göterim bilen bank karzlary berilýär. Bu Karar esasynda banklar soňky ýyllarda ýüzlerçe taslamanyň karzlaşdyrylmagyna, ykdysadyýetde müňlerçe goşmaça iş orunlarynyň döredilmegine mynasyp goşandyny goşup gelýär. Milli önüm öndürijilere berilýän goldawyň netijesinde halkyň isleglerini kanagatlandyrýan ýokary hilli önümleriň we hyzmatlaryň sany yzygiderli artdyrylýar.

«Ýurdumyzda oba hojalyk önümlerini öndürijileri maliýe taýdan goldamak hakyndaky» Türkmenistanyň Prezidentiniň Kararyna laýyklykda bank tarapyndan giň göwrümli taslamalary amala aşyrmaga amatly mümkinçilikleri döredýän, daýhan birleşiklerine we hojalyklara, oba hojalyk paýdarlar jemgyýetlerine, mülkdarlara, kärendeçilere, oba hojalyk ylmy-barlag institutlaryna, oba hojalyk önümlerini öndüriji hususy telekeçilere we döwlete dahylsyz edara görnüşli taraplara – dahyllylara ýyllyk 1 göterim bilen ýeňilleşdirilen bank karzlary berilýär. Bu serişdeler oba hojalyk tehnikalaryny, gurallaryny, abzallaryny we enjamlaryny, şeýle hem suw tygşytlaýjy tehnikalaryny, suwaryşda ulanylýan geçirijilerini 10 ýyl ulanyş möhletinden ugur alyp, her ýylda deň paýlar bilen gaýtaryp bermek şertinde satyn almaga bölünip berilýär.

Mundan başga-da maldarçylygy we guşçulygy ösdürmek, oba hojalyk önümlerini öndürmek, gaýtadan işlemek we hyzmatlary ýerine ýetirmek bilen bagly maýa goýum taslamalaryny maliýeleşdirmek, şeýle hem esasy serişdeleri we emläkleri satyn almak üçin ýyllyk 5 göterim bilen ýeňilleşdirilen bank karzlaryny 10 ýyl möhlet bilen ulanyş möhletinden ugur alyp her ýylda deň paýlar bilen gaýtaryp bermek şertinde satyn almaga ygtyýar berilýär.

Raýatlara ýeňillikli şertlerde berilýän karzlar olaryň harytlara, hyzmatlara ösen isleglerini kanagatlandyrmaga, has oňaýly ýaşaýyş jaýlaryny satyn almaga amatly şertleri döredýär. Berkarar

döwletimizde kämil karz syýasatyny alyp barmakda «Türkmenistanda 2019 — 2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsiýasy», şeýle hem «Türkmenistanda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň 2021-2025-nji ýyllar üçin Döwlet Maksatnamasy» aýratyn ähmiýete eýedir.

Her bir karz hyzmaty ýola goýulmakçy bolnanda, ilkinji nobatda, müşderileriň bähbidi göz öňünde tutulýar. Munuň üçin olaryň zerurlyklary içgin öwrenilýär. Şol bir wagtyň özünde-de kämil derejede ýola goýlan pul-karz syýasaty bankyň öz işini döwrüň talaplaryna laýyk alyp barmagyny, şeýlelikde, kämil pul dolandyşygynyň ýola goýulmagyny üpjün edýär. Bu dolanyşygyň netijesinde raýatlarymyza-da, karz edaralarynyň gaznalaryna-da pul serişdeleri wagtly-wagtynda we ýeterlik möçberde gelip, milli ykdysadyýetimiziň durnukly ösüşi üpjün edilýär.

Türkmenistanyň «Halkbank» paýdarlar täjirçilik banky tarapyndan öz müşderileri bolan fiziki şahslar üçin «Sanly karz» ulgamy ornaşdyryldy. Raýatlarymyz Türkmenistanyň «Halkbank» paýdarlar täjirçilik bankynyň resmi internet sahypasynyň üsti bilen hödürlenilýän «Sanly karz» mobil goşundyny öz ykjam telefonlaryna ýüklemek arkaly banka barmazdan onlaýn görnüşinde sarp ediş karzyny almak üçin ýüz tutmaga, onuň ýagdaýyny bilmäge, her bir müşderiniň öz karz taryhyny özbaşdak barlamaga, bank tarapyndan karz almak üçin talap edilýän kagyz görnüşindäki resminamalary aradan aýyrmaga, alyp boljak karzyň möçberini, awtomatiki görnüşinde kesgitlemäge, karzy ätiýaçlandyrmak maksady bilen, karz alýan müşderini Türkmenistanyň döwlet ätiýaçlandyryş guramasy bilen barlamaga amatly mümkinçilik döredýär.

Bank tarapyndan 2024-nji ýylyň iýul aýynda «Sanly karz» hyzmatynyň ykjam goşundysy işe girizilendigine garamazdan, eýýäm 2024-nji ýylyň 1-nji awgusty ýagdaýyna 2517 sany müşderi ýüzlenip, 1258,8 müň manat möçberinde karz serişdeleri resmileşdirildi. Häzirki wagtda bu hyzmatyň amatly mümkinçiliklerinden peýdalanýan raýatlarymyzyň sany günsaýyn artýar.

Karz edaralary bilen hyzmatdaşlyk ildeşlerimiz üçin karz serişdesiniň hasabyna galkynmagyň iň ygtybarly, ýeňil we bähbitli ýoludyr. Döwletli diýarymyzyň karz edaralary hödürleýän karz hyzmatlarynyň ählisinde-de öz müşderilerine aňryçäk ýeňillikleri göz öňünde tutýarlar. Karz hyzmatlary üçin bellenilen göterimleri has ýeňilleşdirmek boýunça alnyp barylýan işler yzygiderli dowam etdirilýär. Bu bolsa ildeşlerimiziň hödürlenilýän hyzmatlara bolan gyzyklanmasyny barha artdyrýar. Pul-karz syýasatynyň esasy maksady hem ýurduň ykdysadyýetini zerur bolan möçberde pul-karz serişdeleri bilen üpjün etmekden we olaryň maksadalaýyk, ýokary netijeli ulanylmagyny gazanmakdan ybaratdyr.

«Türkmenistany 2022-2052-nji ýyllarda durmuş-ykdysady taýdan ösdürmegiň Milli maksatnamasynda» milli ykdysadyýetimizi senagatlaşdyrmak, diwersifikasiýa ýoly bilen ösdürmek hem-de eksport kuwwatyny artdyrmak, import ugurly önümleri öndürmek boýunça täze kuwwatlyklary işe girizmek barada anyk çäreler toplumy göz öňünde tutulýar. Munuň özi ýurdumyzyň ykdysady we eksport kuwwatyny artdyrmaga, halkymyzyň abadançylyk derejesini ýokarlandyrmaga mümkinçilik berýär.

Ýurdumyzy ykdysady taýdan kuwwatlandyrmakda hususy pudagyň möhüm ähmiýeti bar. Şonuň üçin hem

ýurdumyzda telekeçilige döwlet tarapyndan goldaw bermek işleri ulgamlaýyn alynyp barylýar. Oba hojalygy, senagat, gurluşyk, dokma, haly, tikinçilik, azyk önümçiligi we ençeme beýleki ugurlarda tutanýerlilik, erjellik bilen zähmet çekýän türkmen işewürleri hususy pudagyň haýran galdyryjy ösüş-özgerişli ýolyny belent sepgitler, taryhy ýeňişler bilen has-da baýlaşdyrýar.

Bäsdeşlige ukyply, importyň ornyny tutýan we eksporta gönükdirilen ýokary hilli, halkara ülňülerine laýyk gelýän önümleri öndürmek, şeýle hem döwrümiziň talabyna laýyk söwdany ýola goýmak bilen birlikde, ilata ýokary derejede hyzmat etmek Türkmenistanyň Senagatçylar we telekeçiler birleşmesiniň agzalarynyň öňünde duran şu günüň wajyp wezipeleriniň biridir. Munuň netijesinde ýurdumyzyň haryt öndürijilerine ýardam etmek boýunça geçirýän netijeli işiniň durmuşa geçirilmegi bilen ähli ýerlerde importyň ornuny tutýan harytlary, gurluşyk serişdelerini, dokma, mineral önümleri, durmuşda ulanylýan himiýa önümlerini, mebelleri, azyk önümlerini çykarýan kärhanalar açylýar.

Daşarky bazarlara çykmaga döredilýän ähli mümkinçiliklerden peýdalanýan hususy telekeçiler ýurdumyzyň bazar gatnaşyklaryna esaslanyp, önümçilik tehnologiýalaryny ynamly özleşdirmegi dowam edýärler. Ilatyň dürli görnüşli önümlere bolan islegini kanagatlandyrmak bilen birlikde «Türkmenistanda öndürildi» diýen belgili önümlerini daşarky bazarlara çykarýan hususy kärhanalaryň sany barha artýar. Amatly şertlerde ýeňillikli karz serişdeleriniň berilmegi ýurduň ykdysadyýetinde hojalygy dolandyrmagyň öňdebaryjy usullarynyň işjeň ornaşdyrylmagyny, netijeliligi ýokarlandyrýan döwrebap tehnologiýalaryň özleşdirilmegini, täze iş orunlarynyň döredilmegini, ýokary hilli azyk we azyk däl önümleriniň möçberiniň ýokarlanmagyny üpjün edýär. Netijede döwletiň goldawy bilen «Guş toplumy» hususy kärhanasy, «Hoş zaman», «Hasar», «Bereketli», «Sahabatly», «Parasatly» hojalyk jemgyýetleri, «Hazar balyk» açyk görnüşli paýdarlar jemgyýetleri we onlarça beýleki önümçilik kärhanalary ýurdumyzda azyk bolçulygyny döretmäge mynasyp goşant goşýarlar.

Ýurdumyzda hususy telekeçiligi ösdürmegiň maksatnamasyna laýyklykda, häzirki wagtda bazar gatnaşyklarynyň ösüşine görä, döwlet bilen hususy pudagyň sazlaşykly işlemegi möhümdir. «Türkmenistanda 2019-2025-nji ýyllarda sanly ykdysadyýeti ösdürmegiň Konsepsiýasy» hem bazar gatnaşyklary şertlerinde döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugurlarynyň biri bolan hususyýetçiligi ösdürmegi göz öňünde tutýar.

Bazar ykdysadyýeti şertlerinde pudaklaryň netijeliligini ýokarlandyrmaga, olaryň dünýä ykdysady giňişligine işjeň goşulmagyna, raýatlaryň telekeçilik başlangyçlaryny goldamaga, maýa goýum işjeňligini höweslendirmäge, döwlet emlägini hususylaşdyrmaga we paýdarlar jemgyýetlerine öwürmäge gönükdirilen täze kanunçylyk namalary kabul edilýär we olar yzygiderli kämilleşdirilýär.

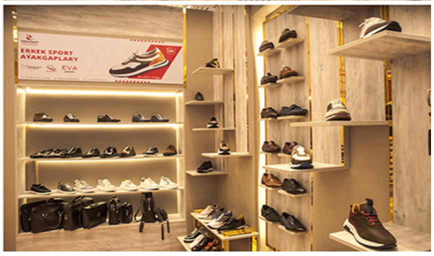

Ýurdumyzyň ykdysadyýetiniň möhüm ugurlaryna oýlanyşykly gönükdirilýän ýeňillikli karz serişdeleri bolsa ykdysadyýetiň kuwwatly ösmegine, wajyp durmuş-ykdysady meseleleri çözmäge ýardam berýär. Ýurdumyzda telekeçilik gowrüm

taýdan hem, görnüş taýdan hem barha ösüş gazanýar. Munuň özi telekeçiler üçin açylýan giň mümkinçilikleriň, ýeňillikleriň netijesidir. Döwlete dahylsyz taraplara ýeňillikli karz serişdeleriniň yzygiderli berilmegi hususy ulgamyň önümçiliginiň iň kämil tehnologiýalar bilen üpjün edilmegine uly ýardam edýär. Ýurdumyzda geçirilýän köp sanly ykdysady sergiler, daşary ýurtlarda guralýan türkmen sergileri bolsa halkara hil we ekologiýa howpsuzlygy güwänamalaryna eýe bolan önümleriň dürli görnüşleri bilen tanyşdyrýar. Hormatly Prezidentimiziň parasatly ýolbaşçylygynda amala aşyrylýan bank ulgamyndaky özgertmeleriň ählisi ýurdumyzyň raýatlarynyň hal-ýagdaýyny has-da gowulandyrmaga, olaryň ýaşaýyş durmuş derejelerini dünýäniň ösen ýurtlarynyň derejesine ýetirmäge gönükdirilendir.

Halkymyzyň abadançylygy, rowaçlygy ugrunda ýadawsyz tagallalar edýän, bize şeýle ajaýyp zamanamyzda netijeli işlemäge şert döredip berýän hormatly Prezidentimiziň jany sag, ömri uzak bolsun. Il-ýurt bähbitli, umumadamzat ähmiýetli alyp barýan işleri mundan beýläk hem rowaç alsyn!

Güneş AKMYRADOWA,
Türkmenistanyň Merkezi bankynyň
Lebap welaýat şahamçasynyň Buhgalter
hasaby we hasabatlar bölüminiň baş hünärmeni

SELJERIŞ MAKALALARY

DAŞARY YKDYSADY GATNAŞYKLAR: WAJYP WEZIPELER, ANYK ÇÖZGÜTLER

Türkmenistan döwletimiz häzirki taryhy döwürde dünýä jemgyýetçiliginiň ähli ugurlar babatdaky ösüşine laýyk gelýän özgertmeleri tapgyrlaýyn durmuşa ornaşdyrýar. Şunuň bilen baglylykda, ýurdumyzyň milli ykdysady kuwwatyny ýokarlandyrmak babatda dünýäniň ondebaryjy döwletleriniň tejribesini özleşdirmek bilen, raýatlara döredilýän şertlerde döwrebaplyk ýörelgelerinden ugur alynýar. Ýurdumyzda durnukly ykdysady ösüşiň çäklerinde döwlet maksatnamalary üstünlikli durmuşa geçirilýär. Bu maksatnamalaýyn işleriň çygrynda ýurduň maliýe we bank ulgamynyň hem özboluşly ähmiýete eýe bolup durýandygyny bellemek zerur.

Milli özygtyýarlylygyny gazanmak bilen özbaşdak dolandyryş ulgamyny, şol sanda milli maliýe-bank ulgamyny döreden Türkmenistan döwletimiz garaşsyzlyk ýyllarynda uly ösüşlere ýetdi. Bu ösüşleriň şerti hökmünde degişli pudagyň işinde öňdebaryjy tejribä, ylmyň soňky gazananlaryna eýerip, dünýäniň ykdysady ulgamyna goşulyşmagyň işjeňleşdirilmegini, ykdysadyýetiň pudaklarynyň arasyndaky baglanyşygyň üpjün edilmegini gazanmak zerur bolup durýar.

Halkara maliýe-bank ulgamyndaky gatnaşyklaryň ösdürilmeginde, iri maýa goýum taslamalaryny maliýeleşdirmek we dolanyşyk serişdelerini üpjün etmekde hem-de raýatlara edilýän hyzmatlaryň ýeňillikli amal edilmeginde Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky hem baý tejribä eýedir. Bankyň döwlet maksatnamalaryndan gelip çykýan wezipeleri yzygiderli durmuşa geçirmek bilen maýa goýum syýasatyny ilerletmekde, bu babatda daşary ýurt kompaniýalaryny hyzmatdaşlyga işjeň çekmekdemynasyp tagallalaryny bellemek gerek.

Milli ykdysadyýetimiziň strategik pudaklarynyň döwlete degişli edaralar, maliýe guramalary we hususy kärhanalar bankyň müşderileriniň esasyny düzýär. Soňky ýyllarda Aziýa-Ýuwaş ummany sebitiniň ýurtlarynyň, esasan hem Ýaponiýanyň, Koreýa Respublikasynyň, Hytaý Halk Respublikasynyň, Birleşen Arap Emirlikleriniň, Saud Arabystany Patyşalygynyň we beýleki döwletleriň öňdebaryjy maliýe guramalary bilen hyzmatdaşlyk işjeň häsiýete eýe boldy.Häzirki wagtda bank dünýäniň ýigrimä golaý ýurdunyň elliden gowrak daşary ýurt banklary we maliýe guramalary bilen işjeň hyzmatdaşlygy netijeli dowam etdirýär we ýylsaýyn ösdürýär. Bu bolsa halkara hasaplaşyklary we müşderileriň sargytlary boýunça tölegleri çalt hem-de netijeli amala aşyrmaga ýardam edýär. Bank halkara maliýe guramalary we ösüş gaznalary, halkara banklar bilen hyzmatdaşlyk pudagynda Yslam ösüş banky, Aziýanyň ösüş banky, OPEK gaznasy we beýleki banklar, gaznalar bilen gatnaşyklaryň ösdürilmegine aýratyn ähmiýet berýär.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky Türkmenistanyň hökümetiniň adyndan 1994-nji ýylyň 13-nji sentýabryndan bäri Yslam Ösüş Bankynyň agzasy, 2001-nji ýylyň 20-nji oktýabryndan bäri Hususy pudagy ösdürmek boýunça Yslam Korporasiýasynyň agzasy, 2019-njy ýylyň 14-nji aprelinden bäri hem Maýa goýumlary we eksport karzlary ätiýaçlandyrmak boýunçaYslam korporasiýasynyň agzasy, şeýle-de 2021-nji ýylyň 22-nji dekabryndan bäri Söwdany maliýeleşdirmek boýunça halkara Yslam Korporasiýasynyň agzasy bolup çykyş edip gelýär.

Geçen ýyllaryň dowamynda döwletimiziň maýa goýum syýasatynyň strategiki ileri tutulýan ugurlary kesgitlenilip, dünýä bazarynda Türkmenistanyň bäsdeşlige ukyplylyk artykmaçlyklaryndan ugur alyndy. Şu gatnaşyklardan ugur alnyp, strategik taýdan möhüm

maýa goýum taslamalaryny maliýeleşdirmek üçin orta we uzak möhletli daşary ýurt karzlaryny çekmek Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň alyp barýan işleriniň möhüm bölegi bolup durýar. Bu babatda «Türkmenistanyň bank ulgamyny ösdürmegiň 2011 — 2030-njy ýyllar üçin Döwlet maksatnamasyna» we «Türkmenistanyň daşary ykdysady işini ösdürmegiň 2020-2025-nji ýyllar üçin döwlet Maksatnamasyna» laýyklykda eksport ugurly we daşary ýurtlardan getirilýän harytlaryň ornuny tutýan önümleriň önümçiligini artdyrmak maksady bilen, maýa goýumlary çekmek boýunça halkara maliýe guramalary, ösüş gaznalary we banklar bilen bu ugurda degişli işler üstünlikli alnyp barylýar.

Milli ykdysadyýetimiziň durnukly ösmegi onuň ulag we aragatnaşyk, nebit-gaz, ýangyç-energetika, senagat, söwda, oba hojalygy, gurluşyk pudaklarynda, hyzmatlar ulgamynda öndürijilikli netijeleriň günsaýyn artmagyna, kiçi we orta telekeçiligiň barha ösmegine öz oňyn täsirini ýetirýär. Ýurdumyzyň mümkinçilikleriniň açylmagynda we ähli pudaklaryň işiniň ilerlemeginde daşary ýurtly maýa goýujylaryň hyzmaty uly bolup, olar ýurdumyzda köp sanly iri taslamalaryň durmuşa geçirilmegine goşant goşýarlar. Olaryň bu taslamalary maliýeleşdirmeginde Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň daşary ýurtly taraplar bilen baglaşan şertnamalary hem-de ylalaşyklary uly hyzmata eýedir. Şunuň bilen baglylykda, milli eksport-import we eksport ätiýaçlandyryş bilen hyzmatdaşlyk babatda bank Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaşlyk banky, Hytaý Halk Respublikasynyň Eksimbanky, Germaniýadaky «Euler Hermes», Italiýanyň eksport ätiýaçlandyryş kompaniýalary bilen işewürlik hyzmatdaşlyk gatnaşyklaryny ýola goýdy. Bu bolsa öz nobatynda milli ykdysadyýetiň möhüm pudaklarynda taslamalary maliýeleşdirmegiň esasy çeşmelerini kesgitleýär.

Diýarymyzyň dürli künjeklerinde ykdysadyýetiň möhüm pudaklaryna degişli desgalaryň taslamalarynyň amal edilmeginde bank möhüm orun eýeleýär. Bank bu ugurlar boýunça karz ylalaşyklarynyň baglaşylmagynda wajyp hyzmaty ýerine ýetirýär. Maliýe we bank işini alyp barmakda bankyň esasy maksady daşary ýurt maýa goýujylaryny ýurduň iri taslamalaryna çekmekden ybaratdyr. Bu ugurda bolsa geçen ýyllaryň dowamynda köp sanly taslamalardyr degişli işler durmuşa geçirildi.

Soňky ýyllarda daşary ýurt kompaniýalary bilen karz ylalaşyklarynyň hasabyna birnäçe giň gerimli taslamalaryň gurluşygy alnyp baryldy. Gyýanlyda polipropilen we polietilen önümçiligi boýunça zawodyň gurluşygy, Garabogazda karbamid zawody hem-de Owadandepede gazy gaýtadan işlemek we ondan benzin öndürmek boýunça senagat toplumy, Mary şäherinde ammiak we karbamid öndürýän zawodlar toplumy we Türkmenabatdaky S.A. Nyýazow adyndaky himiýa zawodynda kükürt kislotasyny öndürýän sehi guruldy we ýurdymyzyň eksport kuwwatyny artdyrmak üçin mümkinçilikler döredildi. Energetika enjamlaryny abatlaýyş we hyzmat ediş merkezini gurmak hem-de gaz turbinaly desgalary üçin ätiýaçlyk şaýlaryny satyn almak taslamasyny maliýeleşdirmek üçin Şweýsariýa Konfederasiýasynyň «Credit Suisse banky» we Germaniýanyň «Commerzbank AG» banky bilen karz ylalaşygyna gol çekildi.

Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bilen Germaniýanyň iri «Commerzbank AG» bankynyň hyzmatdaşlygynda ýurdumyzyň Oba we suw hojalyk ministrligi üçin Ýewropanyň (Germaniýa, Fransiýa, Italiýa, Niderlandlar) önümçiligi bolan oba hojalyk tehnikalarynyň getirilmegini maliýeleşdirmek boýunça gol çekilen karz ylalaşygyny, Türkmenistanyň energiýa ulgamyny döwrebaplaşdyrmak boýunça Ahal-Balkan we Balkan-Daşoguz welaýatlarynyň arasynda ýokary woltly howa elektrik geçirijisiniň we

stansiýalaryň gurluşygyny maliýeleşdirmek üçin Aziýanyň ösüş banky bilen gol çekilen karz ylalaşygyny we beýleki onlarça taslamalary we önümçilik düzümlerini bank tarapyndan ýurdumyza çekilýäniri maýa goýum taslamalaryna mysal hökmünde görkezmek bolar.

Türkmenistanyň Prezidenti tarapyndan kesgitlenilen ilkinji nobatdaky wezipeleriniň hatarynda oba hojalygynyň netijeliligini ýokarlandyrmak, önümçilik, guşçulyk, maldarçylygyň et we süýt önümçiligini, oba hojalyk ulgamynyň azyk we beýleki pudaklaryny depginli ösdürmek bolup durýar we bu ugurda döwrebap tehnikalar bilen ýurdumyzyň oba hojalyk pudagyny üpjün etmek üçin degişli işler geçirilýär. Bank tarapyndan 2017-nji ýyldan başlap, oba hojalyk tehnikalaryny, gurallaryny hem-de olar üçin ätiýaçlyk şaýlaryny satyn almagy maliýeleşdirmek üçin Amerikanyň Birleşen Ştatlarynyň «Deer Credit, Inc.» kompaniýasy bilen birnäçe karz ylalaşyklaryna gol çekildi.

«Türkmenistanyň daşary ykdysady işini ösdürmegiň 2020-2025-nji ýyllar üçin Maksatnamasyny» üstünlikli durmuşa geçirmekde «Türkmenistan — Owganystan — Pakistan — Hindistan» gaz geçirijisiniň ýurdumyzyň çägindäki böleginiň gurluşygyny maliýeleşdirmek boýunça halkara maliýe guramalary we banklary bilen degişli işler dowam etdirilýär. Bu gaz geçirijiniň Türkmenistanyň çägindäki ähli gurluşyk işlerini gurnamak hem-de turbalaryň we degişli enjamlaryň satyn alynmagyny maliýeleşdirmek boýunça Yslam Ösüş bankyhem-de Saud Ösüş Gaznasy bilen degişli maliýe ylalaşyklaryna gol çekildi.

Bulardan başga-da, Türkmenistanyň Maýa goýum maksatnamasyny durmuşa geçirmegiň çäklerinde 2021-nji ýylyň 30-njy dekabrynda «Sumitomo Corporation» kompaniýasynyň «Toyota» kysymly awtoulaglary hem-de olar üçin ätiýaçlyk şaýlaryny we sarp ediş serişdelerini satyn almak taslamasy we «Itochu Corporation» kompaniýasynyň arasynda «Komatsu» kysymly ýer gazyjy tehnikalary hem-de olar üçin ätiýaçlyk şaýlaryny satyn almak taslamasy maliýeleşdirmek üçin Niderlandlar Patyşalygynyň «ING bank NV» Banky bilen karz ylalaşygyna gol çekildi.

2022-nji ýylyň 15-nji fewralynda iki sany «Ro-Ro» görnüşli gämini we bir sany ýük daşaýan gämini gurmak boýunça taslamalary maliýeleşdirmek üçin Yslam Ösüş banky bilen maliýe ylalaşygyna hem-de OPEK halkara ösüş gaznasy bilen karz ylalaşygyna gol çekildi. Şeýle hem Glisirrizin turşusyny öndürýän kärhananyň gurluşygyny maliýeleşdirmek üçin 2022-nji ýylyň 18-nji martynda Italiýanyň «Banca Monte dei Paschi di Siena SpA» banky bilenBuýan köküni gaýtadan işläp, onuň goýy we gury ekstraktyny öndürýän kärhanany gurmak we enjamlaşdyrmak taslamasyna karz ylalaşygyna gol çekildi. 2022-nji ýylyň 14-nji martynda Türkmenistanyň Dokma senagaty ministrliginiň enjamlary satyn almagyny maliýeleşdirmek üçin Italiýanyň «Intesa Sanpaolo S.p.A., Milan» bankyndan karz serişdeleriň hasabyna degişli akkreditiwler açyldy.

2022-nji ýylyň 20-nji oktýabrynda telekeçi fiziki we ýuridik şahslaryň satyn alýan oba hojalyk tehnikalarynyň we enjamlarynyň bahalaryny maliýeleşdirmek üçin ABŞ-nyň «Deere Credit Inc.» kompaniýasy bilen karz ylalaşygyna gol çekildi.

Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynyşy döwründe ýurdumyzyň sarp edijilerini elektrik energiýasy bilen ygtybarly we bökdençsiz üpjün etme, türkmen elektrik energiýasynyň daşary ýurtlara iberilýän möçberini artdyrmak maksady bilen Türkmenistanyň Prezidentiniň 2018-nji ýylyň 11-nji iýulyndaky Lebap welaýatynyň Çärjew etrabynda kuwwatlylygy 432 MWt bolan gaz turbinaly elektrik stansiýasyny gurluşygyny maliýeleşdirmek hakynda Kararyna laýyklykda Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky Türkmenistanyň Hökümetiniň adyndan Ýaponiýanyň Halkara hyzmatdaşlyk banky hem-de

gatnaşyjy maliýe guramalary bilen 2018-nji ýylyň 12-nji iýulynda Karz ylalaşyklaryna gol çekildi.

Gurulan gaz turbinaly elektrik stansiýalary üçin ätiýaçlyk şaýlaryny we howa süzgüçleriniň satyn alynmagyny maliýeleşdirmek üçin 2023-nji ýylyň 31-nji awgustynda Türkmenistanyň Energetika ministrliginiň «Türkmenenergo» döwlet elektroenergetika korporasiýasy bilen Niderlandlar Patyşalygynyň «ING Bank N.V.» bankynyň Ýaponiýanyň Tokio şäherindäki şahamçasy bilen Ýaponiýanyň eksporty we maýa goýumy ätiýaçlandyryş agentliginiň («NEXI») ätiýaçlandyrmasy bilen we Yslam Ösüş bankynyň düzümine girýän Maýa goýumlary we eksport karzlaryny ätiýaçlandyrmak boýunça Yslam korporasiýasynyň («ICIEC») ätiýaçlandyrmasy bilen karz ylalaşyklary baglaşyldy. 2021-nji ýyldan bäri Birleşen Arap Emirlikleriniň Abu-Dabi Ösüş gaznasy bilen amala aşyrylýan hyzmatdaşlygyň çäginde Balkan welaýatynyň Serdar etrabynda kuwwaty 10 MWtbolan köpugurly elektrik stansiýasyny, Balkan welaýatynyň Jebel şäherçesinde howa menzil toplumyny we Türkmenabatdaky S.A.Nyýazow adyndaky himiýa zawodynda garyşyk mineral dökünlerini öndürýän önümhanany gurmak taslamalaryny maliýeleşdirmek üçin 3 sany karz ylalaşyklary baglaşyldy we häzirki wagda berlen karz serişdeleri özleşdirilýär.

Mundan başga-da Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bilen Arap we fransuz banklary bileleşiginiň (Union de Banques Arabes et Françaisesiň (U.B.A.F.) arasynda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ylalaşyga gol çekildi. Ylalaşyk eksport-import amallaryny maliýeleşdirmek, Türkmenistan bilen Fransiýanyň arasynda söwda-ykdysady hyzmatdaşlygy ösdürmek, şeýle hem ýurdumyzyň ykdysadyýetine maýa goýumlary çekmek bilen bagly hyzmatdaşlygy ilerletmegi göz öňünde tutýar.

Bulardan başga-da daşary ýurt maýa goýumlarynyň çekilmegi bilen amal edilýän maýa goýum taslamalary ýylsaýyn artýar. Strategiki taýdan möhüm maýa goýum taslamalaryny we wezipelerini maliýeleşdirmek üçin bank orta we uzak möhletli daşary ýurt karzlaryny özüne çekýär. Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky Türkmenistanyň Hökümeti tarapyndan baglaşylan hökümetara ylalaşyklaryň çäginde we hökümetiň wekili hökmünde daşary ýurt maliýe guramalary bilen baglaşylan karz ylalaşyklaryna hyzmat edýär.

Ýeri gelende bellesek, ýurdumyzda hususy telekeçiligi goldamak we olaryň taslamalaryny maliýeleşdirmek maksady bilen, Aziýa Ösüş bankynyň, Hususy ulgamy ösdürmek boýunça Yslam korporasiýasyndan, OPEK Halkara ösüş gaznasynda, Söwdäni Maliýeleşdirmek boýunça Halkara Yslam korporasiýasyndan karz ugurlary boýunça teklipleri alyndy. Innowasion häsiýetli önümçiliklere maýa goýmak durmuş üpjünçiligi pudaklarynyň we halk hojalygy ulgamlarynyň ösüş maksatnamalarynyň netijeliligini artdyrmaga, ýurdumyzyň öndürijilerini, şol sanda hususy pudagy goldamaga, diňe bir üstünlik bilen importuň ornuny tutmaga däl-de, eýsem, ýurduň barha artýan girdejisiniň çeşmesi bolan isleg bildirilýän harytlaryň hasabyna eksport kuwwatlyklaryny giňeltmäge mümkinçilik berýär.

Maýa goýumlaryny işjeň çekmekbaş maksady bolan bankyň içerki serişde dolanyşygyny, bank amallaryny hem beýleki banklar bilen deň depginde alyp barmagy Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň tejribesiniň hemmetaraplaýyn häsiýete eýedigini aýdyň görkezýär. 2024-nji ýylyň ýanwar - iýul aýlarynda birnäçe iş saparlary amala aşyrylyp, halkara maliýe guramalary bilen wideoaragatnaşyk arkaly gepleşikler geçirildi. Onuň netijesinde degişli halkara resminamalara gol çekildi. Olaryň hatarynda Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş banky bilen «First Abu Dhabi Bank» bankynyň arasynda hyzmatdaşlyk etmek hakynda Ylalaşygyny, Koreýanyň Eksport-import bankynyň we Koreýanyň

Söwda ätiýaçlandyryş korporasiýasy bilen özara düşünişmek hakynda Ähtnamany, Türkmenistanyň Hökümeti bilen Koreýa Respublikasynyň Hökümetiniň arasynda bilelikdäki hyzmatdaşlyk toparynyň işine ýardam bermek boýunça Özara düşünişmek hakynda Ähtnamany, Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň Türkmenistanyň Hökümetiniň adyndan OPEK Halkara ösüş gaznasy bilen hyzmatdaşlyk etmek boýunça çarçuwaly maksatnamasyny mysal getirmek bolar.

Döwlet Baştutanymyz ýurdumyzyň daşary ykdysady gatnaşyklarynda möhüm wezipeleriň biri bolan bank ulgamyndaky hyzmatdaşlyklaryň, «Fitch Ratings» halkara baha beriş agentligi tarapyndan Türkmenistan döwletimize berlen halkara derejeleriň ýurdumyzyň halkara maliýe abraýyny has-da ýokarlandyrýandygyny nygtaýar. Geçen ýylyň 4-nji awgustynda hem-de 2024-nji ýylyň ýanwar aýynda ikinji gezek «Fitch Ratings» halkara baha beriş agentliginiň geçiren seljermeleri netijesinde halkara reýting agentligi Türkmenistanyň reýtingini «B+ oňyn» derejesinde çaklama bilen tassyklady. 2024-nji ýylyň awgust aýynda bolsa agentlik tarapyndan Türkmenistanyň reýtingi «B+ oňyn» derejesinden «BB- durnukly» çaklama bahasyna çenli ýokarlandyryldy, munuň özi bankyň köpugurly işiniň ygtybarlylygyny, hyzmatlarynyň yzygiderli kämilleşdirilýändigini, şeýle-de halkara daşary ykdysady gatnaşyklar ulgamynda hyzmatdaşlyk ugurlaryny giňeldýändigini aýdyň görkezýär. Bu ýurdumyzyň daşary ykdysady gatnaşyklarynyň uly netijelere eýe bolmagy üçin örän ýokary görkezijidir. «Fitch Ratings» halkara baha beriş agentligi tarapyndan Türkmenistan üçin berlen halkara derejeler ýurdumyza çekilýän maýa goyumlarynyň möçberini artdyrmaga we karzlaryň şertlerini ýeňilleşdirmäge, netijede ýurduň daşary ykdysady işini has-da ösdürmäge ýardam edýär.

Umuman taryh üçin uly bolmadyk 30 ýyldan gowrak döwürde ýokary ykdysady kuwwata eýe bolan ýurdumyzyň ösüşlerine mynasyp goşant goşýan Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň hem Garaşsyz döwletiň gadamlary bilen aýakdaş ösüşi ýylsaýyn artýar. Aslynda, milli ykdysadyýetimiziň her bir ulgamynyň ösüşi Garaşsyzlyk düşünjesine kesgitlemedir, onuň aýdyň beýanydyr. Milli bank ulgamynyň işiniň ösüşlerini hem buýsançly taryhy sahypalarynda beýan etmek bolýar.

Jeren ERNEPESOWA,
Türkmenistanyň Döwlet daşary ykdysady iş bankynyň
Meýilleşdiriş we seljeriş müdirliginiň başlygy

TÜRKMENISTANYŇ BANK ULGAMYNYŇ ÖSÜŞ MEÝILLERI

Тенденции развития банковской системы Туркменистана

Development trends of the banking system of Turkmenistan

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 сентября 2024 г.

Information on the number of branches of the credit institutions of Turkmenistan as of September 1, 2024

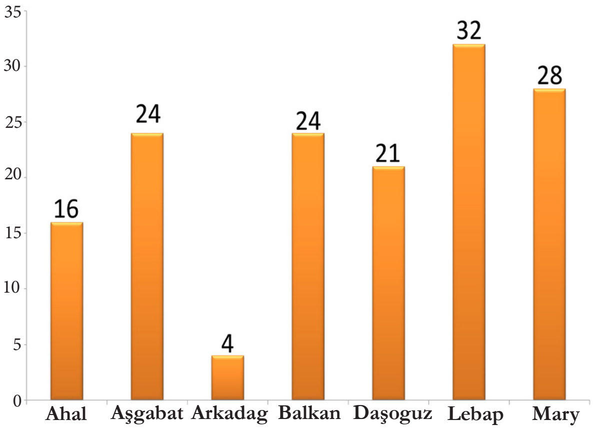

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 сентября 2024 г.

Information on the number of agencies of the credit institutions of Turkmenistan as of September 1, 2024

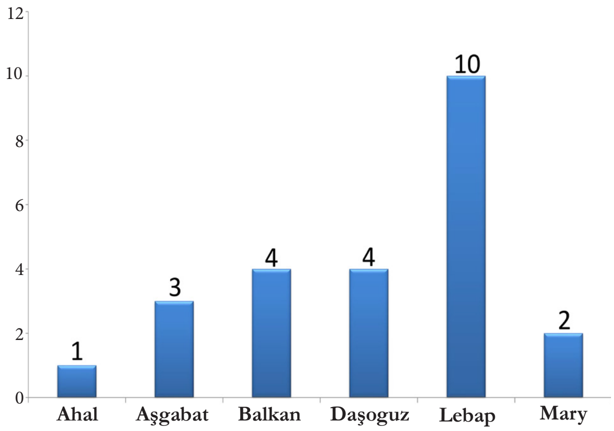

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralary boýunça daşary ýurt puluny alyş-çalyş nokatlarynyň sany

Количество обменных пунктов иностранной валюты по кредитным учреждениям Туркменистана на 1 сентября 2024 года

Number of the exchange bureaus of the credit institutions of Turkmenistan as of September 1, 2024

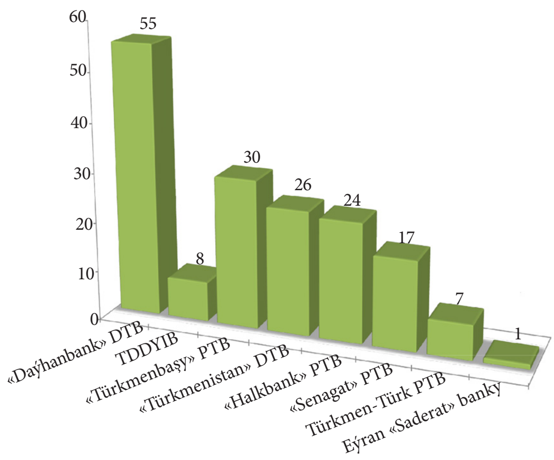

Karz edaralaryň işjeňleriniň düzümi, (%-de)

Структура активов кредитных учреждений, (в %)

Structure of assets of the credit institutions (in %)

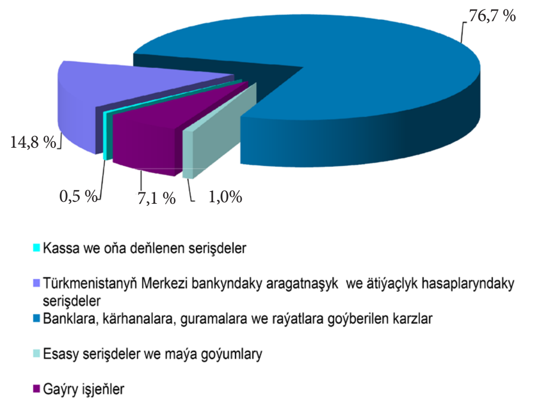

№8
2024
TÜRKMENISTANYŇ MERKEZI BANKY
Центральный банк Туркменистана
Central bank of Turkmenistan

Karz edaralaryň işjeň dälleriniň düzümi, (%-de)

Структура пассивов кредитных учреждений, (в %)
Structure of liabilities of the credit institutions(in %)

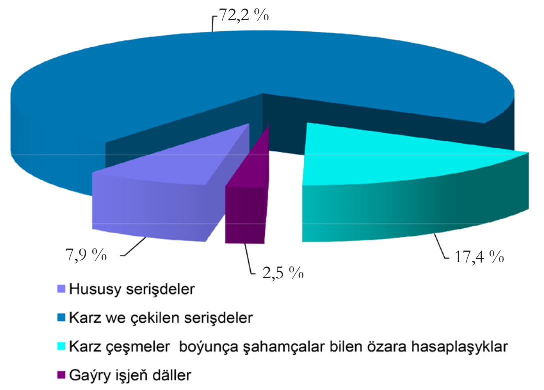

2024-nji ýylyň ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna karz edralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat

Величина уставного фонда кредитных учреждений по состоянию на 1 сентября 2024 г.
Authorized capital size as of 1 September 2024

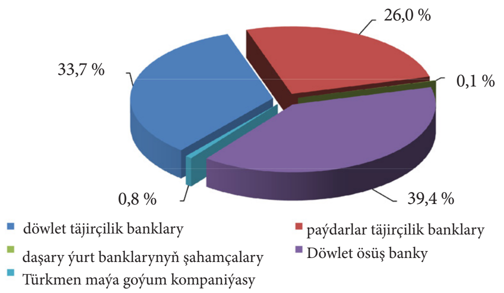

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)

Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий и организаций по срокам их размещения (в млн манат)
Funds on the settlement, current, deposit accounts of the enterprises and organizations, by the terms of placement (in mln. manat)

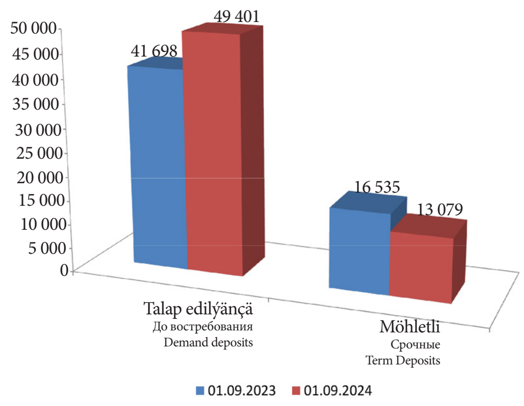

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň eýeçiligi boýunça bölünişi (mln manatda)

Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоставленных в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по формам их собственности (в млн манат)
Funds on the settlement, current, deposit accounts of the enterprises and organizations, by the terms of placement (in mln. manat)

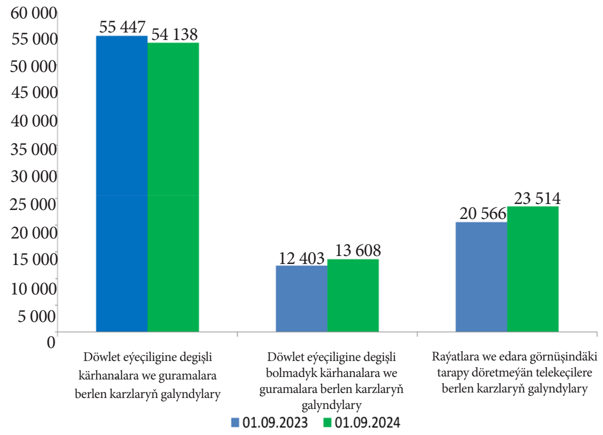

Karz edaralaryň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylarynyň möhleti boýunça bölünişi (mln manatda)

Распределение остатков кредитов кредитных учреждений, предоставленные в национальной валюте предприятиям, организациям и населению по срокам их размещения (в млн манат)
Distribution of balances of credits with the credit institutions provided (in national currency)

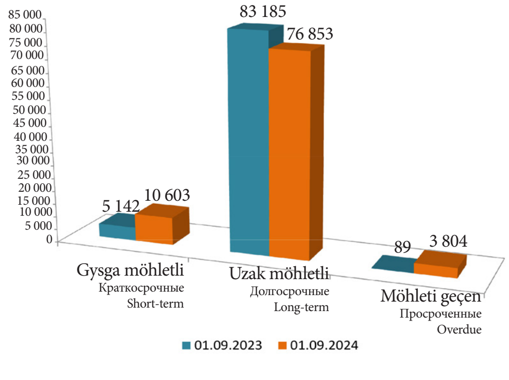

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan bank kartlary boýunça maglumat (görkezijiler tegeleklenip alyndy)

Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана банковских картах по состоянию на 1 сентября 2024 года (указатели округлены)
Information on the bankcards registered in the bank system of Turkmenistan as of 1 September 2024 (rounded-off)

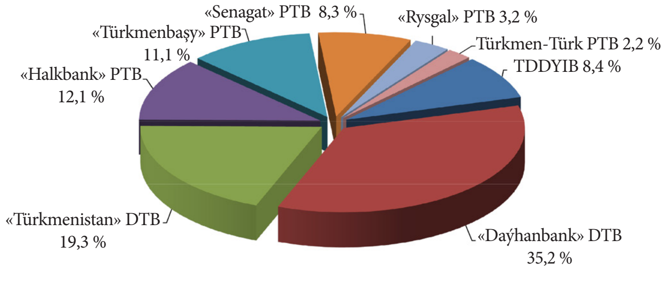

Türkmenistanyň karz edaralarynyň işjeňliginiň esasy görkezijileri
Основные показатели деятельности кредитных учреждений Туркменистана
Key performance indicators of credit institutions in Turkmenistan

GÖRKEZIJILER ПОКАЗАТЕЛИ/INDICATORS	ölçeg birligi ед. измер. unit	01.09.2023	01.01.2024	01.09.2024	01.09.2024 01.01.2024-e, %-de	01.09.2024 01.09.2023-e, %-de
1. Bellige alnan karz edaralary Зарегистрированные кредитные учреждения Registered credit institutions	sany/ед./unit	**11**	**11**	**11**	*100,0*	*100,0*
şol sanda/в том числе/ including:						
- döwlet täjirçilik - государственно-коммерческие - state-commercial	sany/ед./unit	3	3	3	*100,0*	*100,0*
- paýdarlar täjirçilik - акционерно-коммерческие - joint-stock commercial	sany/ед./unit	5	5	5	*100,0*	*100,0*
- daşary ýurt banklarynyň şahamçalary - филиалы иностранных банков - branches of foreign banks	sany/ед./unit	1	1	1	*100,0*	*100,0*
- Döwlet ösüş banky - Государственный банк развития - State Development bank	sany/ед./unit	1	1	1	*100,0*	*100,0*
- «Türkmen maýa goýum kompaniýasy» - «Туркменская инвестиционная компания» - «Turkmen investment company»	sany/ед./unit	1	1	1	*100,0*	*100,0*
2. Karz edaralaryň şahamçalarynyň sany Количество филиалов кредитных учреждений Number of branches of credit institutions	sany/ед./unit	**151**	**150**	**149**	*99,3*	*98,7*
3. Karz edaralarynda hyzmat edilýän müşderilere açylan hasaplaryň sany Количество счетов открытых клиентом обслуживаемых кредитными учреждениями Number of accounts opened by clients serviced by credit institutions	sany/ед./unit		**7 046 129**			
4. Karz edaralaryň işgärleriniň sany Численность работников кредитных учреждений Number of employees of credit institutions	sany/ед./unit		**8 391,8**			
5. Karz edaralaryň hakyky toplan esaslyk maýasynyň möçberi Фактически сформированный уставный фонд кредитных учреждений Actually formed authorized capital of credit institutions	mln manat млн манат mln manat	**6 995,1**	**7 167,8**	**7 227,2**	*100,8*	*103,3*
6. Türkmenistanyň Merkezi bankynda açylan karz edaralarynyň aragatnaşyk hasaplaryndaky galyndylary (milli pulda) Остаток на корреспондентских счетах кредитных учреждений в Центральном банке Туркменистана (в нац. валюте) Balances on correspondent accounts of credit institutions in the Central Bank of Turkmenistan (in national currency)	mln manat млн манат mln manat	**12 697,22**	**17 876,07**	**19 574,17**	*109,5*	*154,2*
7. Türkmenistanyň karz edaralarynyň kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda beren karzlarynyň galyndylary Остаток кредитов кредитных учреждений Туркменистана в национальной валюте, предоставленные предприятиям, организациям, населению The balance of credits of credit institutions of Turkmenistan in national currency, provided to enterprises, organizations, and the population	mln manat млн манат	**88 415,89**	**89 102,20**	**91 260,48**	*102,4*	*103,2*
8. Karz edaralarynda kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri (milli pulda) Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях (в нац. валюте) Funds at settlement, current accounts and deposits of enterprises, organizations and individuals in credit institutions (in national currency)	mln manat млн манат mln manat	**39 736,99**	**39 600,98**	**43 083,60**	*108,8*	*108,4*

Ylmy-önümçilik geňeşinde taýýarlanyldy / Подготовлено Научно-производственным советом
Prepared by the Research Council

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň şahamçalarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве филиалов кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 сентября 2024 г.
Information on the number of branches of credit institutions of Turkmenistan as of September 1, 2024

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Şahamçalaryň sany Количество филиалов Number of brances	Ahal Ахал Ahal	Aşgabat Ашхабад Ashgabat	Arkadag Аркадаг Arkadag	Balkan Балкан Balkan	Daşoguz Дашогуз Dashoguz	Lebap Лебап Lebap	Mary Мары Mary
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» / SCBT «Turkmenistan»	**22**	3	7	1	4	1	3	3
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» / JCBT «Turkmenbashi»	**23**	1	5		4	3	6	4
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	**51**	7	1	1	7	10	13	12
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк/ State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	**3**		2		1			
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»/ JCBT «Halkbank»	**32**	4	7	1	3	4	7	6
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»/ JCBT «Senagat»	**14**	1	2	1	4	2	2	2
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал» / JCBT «Rysgal»	**4**				1	1	1	1
Jemi / Итого / Total	**149**	**16**	**24**	**4**	**24**	**21**	**32**	**28**

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň bank gulluklarynyň sany barada maglumat

Сведения о количестве агентств кредитных учреждений Туркменистана по состоянию на 1 сентября 2024 г.
Information on the number of credit institutions agencies of Turkmenistan as of September 1, 2024

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Gulluklaryň sany Кол-во агентств Number of agencies	Ahal Ахал Ahal	Aşgabat Ашхабад Ashgabat	Balkan Балкан Balkan	Daşoguz Дашогуз Dashoguz	Lebap Лебап Lebap	Mary Мары Mary
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» / SCBT «Turkmenistan»	**1**		1				
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» / JCBT «Turkmenbashi»	**1**				1		
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	**9**	1		2	1	4	1
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк/ State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	**1**			1			
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк»/ JCBT «Halkbank»	**4**					4	
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат»/ JCBT «Senagat»	**1**				1		
Türkmen-Türk PTB Туркмено-Турецкий АКБ/ Turkmen-Turk JCBT	**7**		2	1	1	2	1
Jemi / Всего/Total	**24**	**1**	**3**	**4**	**4**	**10**	**2**

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň karz edaralarynyň esaslyk maýalarynyň möçberi barada maglumat

Информация об уставном фонде кредитных учреждений по состоянию на 1 сентября 2024 г.
Information on the authorized capital of credit institutions as of September 1, 2024

müň manat / тыс. манат / thousand manat

Bellige alnan karz edaralar we beýlekiler Зарегистрированные кредитные учреждения и другие Registered credit institutions and others	Esaslyk maýalarynyň möçberi Размер уставного фонда Size of the authorized capital	Esaslyk maýalaryň umumy möçberinden düşýän paýy, % Уд. вес к итогу, % / Specific weight to total, %
döwlet täjirçilik banklary государственно-коммерческие банки/state-commercial banks	2 438 213,5	33,74
paýdarlar täjirçilik banklary акционерно-коммерческие банки/joint-stock commercial banks	1 878 431,2	25,99
daşary ýurt banklarynyň şahamçalary филиалы иностранных банков/branches foreign banks	4 571,0	0,06
Döwlet ösüş banky Государственный банк развития/State Development Bank	2 850 000,0	39,43
Türkmen maýa goýum kompaniýasy Туркменская инвестиционная компания/Turkmen investment company	56 000,0	0,77
Jemi / Всего/Total	**7 227 215,7**	**100,0**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy / Подготовлено департаментом Банковского надзора / Prepared by Banking Supervision Department

2024-nji ýylyň awgust aýynda TMB-niň karz auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на кредитном аукционе ЦБТ в августе 2024 года
Interest rates declared at the deposit auction of CBT in August, 2024

Karzlaryň möhleti сроки предоставления кредитов Terms of Credits	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%) Interest rate, (%)
1 ýyldan artyk bolmadyk möhlete до 1 года Up to 1 year	5,0 %

2024-nji ýylyň awgust aýynda TMB-niň goýum amallary auksionynda yglan edilen göterim derejeleri
Объявленные процентные ставки на депозитном аукционе ЦБТ в августе 2024 года
Interest rates declared at the deposit auction of CBT in August, 2024

Goýumlaryň möhleti сроки привлечения депозитов Terms of deposits attraction	Göterim derejesi, (%) Процентная ставка, (%) Interest rate, (%)
1 aý 1 месяц /1 month	3,0 %
2 aý 2 месяц /2 month	3,5 %
3 aý 3 месяца /3 month	4,0 %

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Кредитных операций
Prepared by the Credit Operations Department

Türkmenistanyň Merkezi bankynyň gaýtadan maliýeleşdiriş göterim derejesi
Ставка рефинансирования Центрального банка Туркменистана
Refinance rate of the Central Bank of Turkmenistan

Hereket eden döwri Период действия Period of validity	Göterimiň derejesi,% Процентная ставка,% Interest rate,%	Esas Основание Authorizing document
08.07.1997 - 05.08.1998	35	TMB-niň 08.07.1997 ý. senesinden 125 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N125 от 08.07.1997 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.125 of July 8, 1997
06.08.1998 - 02.08.1999	30	TMB-niň 06.08.1998 ý. senesinden 196 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N196 от 06.08.1998 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.196 of 06.08.1998
03.08.1999 - 11.02.2000	27	TMB-niň 03.08.1999 ý. senesinden 212 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N212 от 03.08.1999 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.212 of 03.08.1999
12.02.2000 - 24.05.2000	25	TMB-niň 11.02.2000 ý. senesinden 39 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N39 от 11.02.2000 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No.39 of 11.02.2000
25.05.2000 - 01.01.2001	20	TMB-niň 25.05.2000 ý. senesinden 161 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N161 от 25.05.2000 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 161 of 25.05.2000
02.01.2001 - 09.12.2001	15	TMB-niň 02.01.2001 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N1 от 02.01.2001 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 1 of 02.01.2001
10.12.2001 - 01.03.2003	12	TMB-niň 07.12.2001 ý. senesinden 304 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ N304 от 07.12.2001 г. Order of the Central Bank of TurkmenistanNo. 304 of 07.12.2001
01.03.2003 - 01.06.2004	10	TMB-niň 23.01.2003 ý. senesinden 1 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 1 от 23.01.2003 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 1 of 23.01.2003
01.06.2004	5	TMB-niň 25.05.2004 ý. senesinden 133 belgili buýrugy Распоряжение ЦБТ № 133 от 25.05.2004 г. Order of the Central Bank of Turkmenistan No. 133 of 25.05.2004

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Karz edaralarynyň Türkmenistanyň Merkezi bankyna hökmany ätiýaçlyklaryna geçirmeli möçberleri
Нормативы отчислений кредитных учреждений в обязательные резервы Центрального банка Туркменистана
Standards for deductions of credit institutions to the required reserves with the Central Bank of Turkmenistan

Bellenilen senesi Утвержденная дата Confirmed date	Hökmany ätiýaçlyklaryň derejesi Уровень обязательных резервов Required Reserves Level	Bellikler Примечания Notes
19.01.2001	5%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky we daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным средствам в национальной и иностранной валюте юридических лиц - for term deposits, accounts in national and foreign currency of legal entities
	25%	- edara görnüşli taraplardan manatdaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в национальной валюте юридических лиц - for other funds in national currency of legal entities
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным средствам в иностранной валюте юридических лиц - for other funds in foreign currency of legal entities
20.07.2006	3%	- edara görnüşindäki taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте -on term deposits of legal entities in national currency
	20%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
03.04.2009	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	15%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
17.02.2011	3%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	10%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	5%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	8%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency
11.02.2015	5%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в национальной валюте - on term deposits of legal entities in national currency
	12%	- edara görnüşli taraplardan milli puldaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в национальной валюте - for other deposits of legal entities in national currency
	6%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky möhletli serişdeleri boýunça - по срочным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - on fixed-term deposits of legal entities in foreign currency
	9%	- edara görnüşli taraplardan daşary ýurt pulundaky gaýry serişdeleri boýunça - по остальным депозитам юридических лиц в иностранной валюте - for other deposits of legal entities in foreign currency

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Кредитных операций
Prepared by the Credit Operations Department

Londonyň gymmat bahaly metallar bazarynyň assosiasiýasy (LBMA) tarapyndan irdenki söwdada bellenilen nyrhy boýunça 2024-nji ýylyň awgust aýyndaky gymmat bahaly metallaryň 1 (bir) unsiýasynyň türkmen manadyna bolan gatnaşyklarynyň sanawy

Перечень цен драгоценных металлов за 1 (одну) унцию по результатам утренних торгов Лондонской Ассоциации рынков драгоценных металлов (LBMA) по отношению к туркменскому манату, действительных в августе 2024 года

List of prices of precious metals per 1 (one) ounce based on the results of morning trading of the London Bullion Market Association (LBMA) in relation to the Turkmen manat, valid in August 2024

manat /манат/ manat

	Altyn / Золото/ Gold	Kümüş / Серебро/ Silver	Platina / Платина/ Platinum	Palladiý / Палладий/ Palladium
01.08.2024	8 519,0000	101,0800	3 377,5000	3 230,5000
02.08.2024	8 616,1250	101,3250	3 405,5000	3 202,5000
05.08.2024	8 476,1250	94,8675	3 251,5000	3 048,5000
06.08.2024	8 449,5250	94,7275	3 206,0000	3 003,0000
07.08.2024	8 374,9750	95,0250	3 213,0000	3 108,0000
08.08.2024	8 387,0500	94,2550	3 230,5000	3 139,5000
09.08.2024	8 482,0750	96,5125	3 262,0000	3 265,5000
12.08.2024	8 547,3500	97,8775	3 290,0000	3 286,5000
13.08.2024	8 611,9250	96,9325	3 276,0000	3 223,5000
14.08.2024	8 652,0000	97,8075	3 286,5000	3 325,0000
15.08.2024	8 596,8750	98,1750	3 286,5000	3 290,0000
16.08.2024	8 617,5250	98,4725	3 339,0000	3 300,5000
19.08.2024	8 750,1750	100,9050	3 332,0000	3 300,5000
20.08.2024	8 825,4250	104,1950	3 377,5000	3 286,5000
21.08.2024	8 776,7750	103,4600	3 342,5000	3 262,0000
22.08.2024	8 767,8500	103,4775	3 363,5000	3 339,0000
23.08.2024	8 751,0500	103,0225	3 339,0000	3 276,0000
27.08.2024	8 786,0500	104,6500	3 370,5000	3 423,0000
28.08.2024	8 783,4250	103,0225	3 307,5000	3 374,0000
29.08.2024	8 809,6750	103,2150	3 293,5000	3 328,5000
30.08.2024	8 834,5250	103,1450	3 304,0000	3 451,0000

Görkezilen gatnaşyklar Türkmenistanyň Merkezi bankynyň olar boýunça gymmat bahaly metallary satyn almak ýa-da satmak borçnamalaryny göz öňüne tutmazdan bellenildi.

Цены установлены без обязательств Центрального банка Туркменистана покупать или продавать указанные драгоценные металлы по данным ценам

The prices are set without any obligation on the part of the Central Bank of Turkmenistan to buy or sell the specified precious metals at these prices.

Halkara amallar müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Международных операций
Prepared by the Department of International Operations

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda berlen karzlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по кредитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)
Average interest rates on credits in national currency of credit institutions of Turkmenistan (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки State commercial banks		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки Joint-stock commercial banks		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития State Development Bank		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала Banks with foreign capital participation	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy tara-plara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal Entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals
Iýul, 2024 Июль/June, 2024								
Talap edilýänçä До востребования Until demanded								
1 aýa çenli до 1 м-ца / up to 1 month				12,00				
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца / 1- 3 months			8,00	12,00				
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца / 3- 6 months				12,00				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца / 6-12 months	4,90			12,00				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г. More than1 year	8,00	12,53	6,70	12,00	3,00			

Türkmenistanyň karz edaralarynda milli pulda çekilen goýumlaryň ortaça göterim derejeleri (%)
Средние процентные ставки по депозитам в национальной валюте кредитных учреждений Туркменистана (%)
Average interest rates on deposits in national currency of the credit institutions of Turkmenistan (%)

	Döwlet täjirçilik banklary Государственные коммерческие банки State commercial banks		Paýdarlar täjirçilik banklary Акционерные коммерческие банки Joint-stock commercial banks		Döwlet ösüş banky Государственный банк развития State Development Bank		Daşary ýurt maýasynyň gatnaşmagyndaky banklar Банки с участием иностранного капитала Banks with foreign capital participation	
	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal Entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals	Edara görnüşli taraplara Юрид. лицам Legal entites	Şahsy taraplara Физ. лицам Individuals
Iýul, 2024 Июль/June, 2024								
Talap edilýänçä До востребования Demands deposits		3,14		2,41				
1 aýa çenli до 1 м-ца /up to 1 month				10,00				
1-3 aýa çenli 1-3 м-ца / 1- 3 months	0,72	8,56						
3-6 aýa çenli 3-6 м-ца / 3- 6 months	0,01			9,56				
6-12 aýa çenli 6-12 м-ца / 6-12 months	0,23	9,80	3,00	9,20				
1 ýyldan ýokary свыше 1 г. More than1 year	1,00	6,39	2,72	9,70				

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan milli pulda berlen karzlar we olaryň göterim derejeleri
Кредиты в национальной валюте, предоставленные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним
Credits in national currency provided by the credit institutions and interest rates on them

Показатели	2024-nji ýylyň iýul aýynda berlen karzlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем выданных кредитов и средние процентные ставки в июле 2024 г. Volume of issued credits and average interest rates in July 2024		2024-nji ýylyň ýanwar - iýul aýlarynda berlen karzlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем выданных кредитов и средние процентные ставки в январе - июле 2024 г. Volume of issued credits and average interest rates in January - July 2024	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (million manat)	Ortaça göterimi (%) Средний процент (%) Average percentage (%)	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (million manat)	Ortaça göterimi (%) Средний процент (%) Average percentage (%)
Jemi berildi **Выдано, всего / Issued, total**	**2 246,41**	**3,97**	**11 074,01**	**3,90**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	1 665,50	2,57	7 814,32	2,30
raýatlara физическим лицам / individuals	580,91	7,99	3 259,69	7,72
Jemi berlen karzlardan: **Из общей суммы кредитов:** **from the overall amount of credits:**				
Gysga möhletli, jemi **Краткосрочные, всего**	**1 146,75**	**3,25**	**3 700,24**	**2,68**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	998,41	2,48	3 550,76	2,44
raýatlara физическим лицам / individuals	148,34	8,46	149,48	8,48
Uzak möhletli, jemi **Долгосрочные, всего** **Long-term, total**	**1 099,66**	**4,72**	**7 373,77**	**4,51**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	667,09	2,70	4 263,55	2,19
raýatlara физическим лицам / individuals	432,57	7,83	3 110,21	7,69

Karz edaralary tarapyndan milli pulda çekilen goýumlar we olaryň göterim derejeleri
Депозиты в национальной валюте, привлеченные кредитными учреждениями и процентные ставки по ним
Deposits in national currency attracted by credit institutions and interest rates on them

Görkezijiler Показатели Indicators	2024-nji ýylyň iýul aýynda çekilen goýumlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем привлеченных депозитов и средние процентные ставки в июле 2024 г. Volume of attracted deposits and average interest rates in July 2024		2024-nji ýylyň ýanwar - iýul aýlarynda çekilen goýumlaryň möçberi we ortaça göterim derejeleri Объем привлеченных депозитов и средние процентные ставки в январе - июле 2024 г. Volume of attracted deposits and average interest rates in January - July 2024	
	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (million manats)	Ortaça göterimi (%) средний процент (%) average percentage (%)	Möçberi (mln manat) Сумма (млн манат) Amount (million manats)	Ortaça göterimi (%) средний процент (%) average percentage (%)
Jemi çekilen: **Привлечено всего:** **Total attracted:**	**28 695,62**	**0,63**	**160 926,01**	**0,53**
Talap edilýänçä **До востребования** **Demand deposits**	**28 530,04**	**0,61**	**159 976,19**	**0,52**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	22 754,59		132 578,24	
raýatlara физическим лицам / individuals	5 775,44	2,99	27 397,95	3,02
Möhletli **Срочные / Term deposits**	**165,58**	**4,33**	**949,82**	**3,29**
edara görnüşli taraplara юридическим лицам / legal entities	91,69	0,29	666,03	0,69
raýatlara физическим лицам / individuals	73,89	9,34	283,79	9,37

Makroykdysady seljeriş we maliýe syýasaty müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Макроэкономического анализа и финансовой политики
Prepared by the Department of Macroeconomic Analysis and Financial Policy

Türkmenistanyň karz edaralarynyň jemlenen jebislendirilen balansy
Сводный консолидированный баланс кредитных учреждений Туркменистана
Consolidated balance sheet of the credit institutions of Turkmenistan

müň manat / тыс. манат / thousand manat

	01.09.2023	01.01.2024	01.09.2024	01.09.2024 ý. 01.09.2023 ý. %-de
IŞJEŇLER / АКТИВЫ/ ASSETS				
Kassa we oňa deňlenen serişdeler Касса и приравненные к ней средства Cash and cash equivalents	655 686,03	561 123,52	787 597,14	*120,12*
Türkmenistanyň Merkezi bankyndaky aragatnaşyk we ätiýaçlyk hasaplaryndaky serişdeler Корреспондентские счета в Центральном банке Туркменистана и средства на резервных счетах Correspondent accounts with the Central Bank of Turkmenistan and the funds at reserve accounts	19 229 532,94	23 155 762,44	24 548 512,88	*127,66*
Karz edaralara, kärhanalara, guramalara we raýatlara goýberilen karzlar Кредиты, предоставленные кредитным учреждениям, предприятиям, организациям и гражданам Credits granted to credit institutions, enterprises, organizations and individuals	121 977 621,35	121 019 284,48	127 292 193,55	*104,36*
Esasy serişdeler we maýa goýumlary Основные средства и инвестиции Fixed assets and investments	1 715 613,46	1 724 331,00	1 642 862,01	*95,76*
Gaýry işjeňler Прочие активы Other assets	11 696 068,36	13 391 279,07	11 714 967,95	*100,16*
JEMI IŞJEŇLER / ВСЕГО АКТИВОВ / TOTAL ASSETS	**155 274 522,14**	**159 851 780,51**	**165 986 133,53**	***106,90***
IŞJEŇ DÄLLER / ПАССИВЫ / LIABILITIES				
Hususy serişdeler Собственные средства Net worth	12 107 637,40	13 378 239,53	13 127 838,39	*108,43*
Karz alnan we çekilen serişdeler Привлеченные и заемные средства Attracted and borrowed funds	117 313 498,93	120 050 872,94	119 851 032,66	*102,16*
Karz çeşmeler boýunça şahamçalar bilen özara hasaplaşyklar Взаимные расчеты с филиалами по кредитным ресурсам Mutual settlements with branches under the credit resources	21 002 631,99	22 636 318,26	28 897 361,95	*137,59*
Gaýry işjeň däller Прочие пассивы Other liabilities	4 850 753,82	3 786 349,77	4 109 900,53	*84,73*
JEMI IŞJEŇ DÄLLER / ВСЕГО ПАССИВОВ / TOTAL LIABILITIES	**155 274 522,14**	**159 851 780,51**	**165 986 133,53**	***106,90***

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора

Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary barada maglumat
Информация об остатке задолжностей кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте предприятиям, организациям, населению
Informationon outstandingdebtunder the credits issued by the credit institutions of Turkmenistan in national currency to enterprises, organizations, households

mln manat / млн манат / million amanat

Görkezijiler Показатели Indicators	01.09.2023				01.01.2024				01.09.2024				
		şol sanda / в том числе / including:				şol sanda / в том числе / including:					şol sanda / в том числе / including:		
	Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits	Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits	Jemi karzlar Всего кредитов Total credits	01.09.2024 ý. 01.09.2023 ý. %-de in %	Gysga möhletli Краткосрочные Short-term	Uzak möhletli Долгосрочные Long-term	Möhleti geçen Просроченные Overdue credits
Türkmenistanyň karz edaralary tarapyndan kärhanalara, guramalara we ilata milli pulda berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные кредитными учреждениями Туркменистана в национальной валюте, предприятиям, организациям, населению The remainder of credits provided by credit institutions of Turkmenistan in national currency to enterprises, organizations, households	**88 415,9**	**5 141,9**	**83 184,9**	**89,0**	**89 102,2**	**5 287,6**	**82 490,2**	**1 324,4**	**91 260,5**	**103,2**	**10 603,3**	**76 853,2**	**3 804,0**
şol sanda / в том числе/including:													
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов выданные предприятиям и организациям государственной собственности The remainder of credits issued to state-owned enterprises and organizations	**55 447,4**	4652,4	50 794,4	0,6	**55 008,0**	4917,9	48 858,5	1 231,6	**54 137,8**	97,6	10 067,3	40 428,7	3 641,8
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalara we guramalara berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов предоставленные предприятиям и организациям негосударственной собственности The remainder of credits provided to enterprises and non-state owned organizations	**12 402,6**	443,8	11 936,9	21,9	**12 287,2**	307,5	11 951,9	27,8	**13 608,3**	109,7	463,8	13 064,8	79,7
Raýatlara we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçilere berlen karzlaryň galyndylary Остаток кредитов физическим лицам и предпринимателям без образования юридического лица The remainder of credits to individuals and entrepreneurs without the legal entity status	**20 565,8**	45,6	20 453,7	66,5	**21 807,0**	62,3	21 679,7	65,0	**23 514,4**	114,3	72,2	23 359,7	82,5

Karz amallary müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Кредитных операций/ Prepared by the Credit Operations Department

Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleriniň ösüş depgini
Темпы роста средств на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения
Rates of growth of balances on the settlement, current accounts and deposit accounts of the enterprises, organizations and the households

mln manat / млн манат/million manat

Görkezijiler Показатели Indicators	01.09.2023			01.01.2024			01.09.2024			
	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные Term deposits	Jemi Всего Total	01.09.2024 ý. 01.09.2023 ý. %-de
Kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaşyk, gündelik we goýum hasaplaryndaky serişdeleri Средства на расчетных, текущих счетах и депозитах предприятий, организаций и населения в кредитных учреждениях Funds on thesettlement, current accounts and deposit accounts of theenterprises, organizations and households with the credit institutions	**41 698,27**	**16 535,34**	**58 233,61**	**42 949,78**	**16 089,81**	**59 039,59**	**49 400,64**	**13 079,14**	**62 479,79**	*107,3*
şol sanda / в том числе/including:										
Döwlet eýeçiligine degişli kärhanalaryň we guramalaryň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий и организаций государственной собственности Funds of state-owned enterprises and organizations	28 384,98	15 443,09	**43 828,06**	27 667,52	14 591,34	**42 258,85**	33 081,29	11 827,70	**44 908,99**	*102,5*
Döwlet eýeçiligine degişli bolmadyk kärhanalaryň, guramalaryň we ilatyň hasaplaryndaky serişdeler Средства предприятий, организаций негосударственной собственности и населения Funds ofenterprises, organizations non-state property, of the households	13 313,30	1 092,25	**14 405,55**	15 282,26	1 498,48	**16 780,74**	16 319,35	1 251,44	**17 570,79**	*122,0*
şol sanda: raýatlaryň we edara görnüşindäki tarapy döretmeýän telekeçileriň hasaplaryndaky serişdeler в том числе: Средства физических лиц и предпринимателей без образования юридического лица Funds of individuals and entrepreneurs without the legal entity status	3 996,43	581,99	**4 578,42**	4 814,42	621,53	**5 435,94**	5 210,13	661,95	**5 872,08**	*128,3*

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора/Prepared vy banking Supervision Department

Raýatlaryň Türkmenistanyň karz edaralaryndaky goýumlary
Вклады населения в кредитных учреждениях Туркменистана
Household depositswith the credit institutions of Turkmenistan

mln manat / млн манат/million manat

Görkezijiler Показатели	01.09.2023			01.01.2024			01.09.2024					
	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные / Term deposits	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	Möhletli Срочные / Term deposits	Goýumlara çekilen serişdeleriň jemi, şol sanda Всего привлеченных средств во вкладах, в т.ч. Funds attracted todeposits in total, inc.	01.09.2024 ý. - 01.09.2023 ý. %-de	Talap edilýänçä До востребования Demand deposits	01.09.2024 ý. - 01.09.2023 ý. %-de	Möhletli Срочные / Term deposits	01.09.2024 ý. - 01.09.2023 ý. %-de
Döwlet täjirçilik banklarynda В государственных коммерческих банках In state-commercial banks	**1 885,0**	1 562,6	322,4	**2 245,1**	1 922,0	323,1	**2 518,9**	133,6	2 186,0	139,9	332,9	103,3
Paýdarlar täjirçilik banklarynda В акционерно-коммерческих банках In joint-stock commercial banks	**1 132,7**	885,8	246,8	**1 323,7**	1038,1	285,6	**1 479,6**	130,6	1159,4	130,9	320,1	129,7
Daşary ýurt banklarynyň şahamçalarynda В филиалах иностранных банков In branches of foreign banks	**0,63**	0,63		**0,49**	0,49		**0,30**	47,6	0,30	47,6		
Jemi / Итого/Total	**3 018,2**	**2 449,1**	**569,2**	**3 569,3**	**2 960,6**	**608,7**	**3 998,8**	**132,5**	**3 345,7**	**136,6**	**653,1**	**114,7**

Bank gözegçiligi müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Банковского надзора / Prepared by the Banking Supervision Department

2024-nji ýylyň 1-nji sentýabr ýagdaýyna Türkmenistanyň bank kart ulgamynda hasaba alnan terminallar, bankomatlar hem-de bank kartlary boýunça maglumat
Сведения о зарегистрированных в банковской карточной системе Туркменистана терминалах, банкоматах и банковских картах по состоянию на 1 сентября 2024 года
Information on the POS, ATMs and bank cards registered in the bank card system of Turkmenistanas of September 1, 2024

Karz edaralaryň ady / Наименование кредитных учреждений / Name of credit institutions	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкомат / ATM	Terminallar / Терминал /Terminal	Ahal welaýaty / Ахалский велаят / Ahal velayat			Aşgabat / Ашхабад / Ashgabat			Arkadag / Аркадаг / Arkadag			Balkan welaýaty / Балканский велаят / Balkan velayat			Daşoguz welaýaty / Дашогузский велаят / Dashoguz velayat			Lebap welaýaty / Лебапский велаят / Lebap velayat			Mary welaýaty / Марыйский велаят / Mary velayat		
				Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы/ ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal	Bank kartlary / Банковские карты / Bank cards	Bankomatlar / Банкоматы / ATM	Terminallar / Терминалы / Terminal
Türkmenistanyň Merkezi banky / Центральный банк Туркменистана / Central Bank of Turkmenistan	**1**	**4**	**1**		1		1	1	1					1									1	
TD Daşary ykdysady iş banky / Туркменвнешэкономбанк / State Bank for Foreign EconomicAffairs of Turkmenistan	**491 174**	**52**	**1 264**			56	449 158	34	826				42 016	18	329			25			13			15
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB / ГКБТ «Дайханбанк» / SCBT «Dayhanbank»	**2 051 458**	**1 022**	**8 161**	317 796	180	1 007	35 041	19	388	1 115	2	6	130 819	89	1130	507 013	194	1 723	447 679	263	2 247	611 995	275	1 660
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB / ГКБТ «Туркменистан» / SCBT «Turkmenistan»	**1 122 688**	**441**	**7 668**	80 609	41	781	517 185	204	3 182	6 981	5	64	165 928	64	1114	84 086	26	565	123 211	49	1 074	144 688	52	888
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB / АКБТ «Халкбанк» / JSCBT «Halkbank»	**706 144**	**146**	**6 965**	56 329	11	781	250 068	69	2 154	1 472	2	36	41 862	5	686	52 378	9	986	199 198	24	1 171	104 837	26	1 151
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB / АКБТ «Туркменбаши» / JSCBT «Turkmenbashi»	**648 501**	**356**	**5 798**	10 168	7	125	226 085	92	1 297				140 804	81	905	46 703	35	869	127 997	75	1 296	96 744	66	1 306
Türkmenistanyň «Senagat» PTB / АКБТ «Сенагат» / JSCBT «Senagat»	**485 358**	**93**	**4 312**	24 523	6	145	239 584	16	1 845	1 178	1	9	86 692	19	864	33 803	12	621	40 758	19	315	58 820	20	513
«Rysgal» PTB / АКБ «Рысгал» / JSCB «Rysgal»	**188 960**	**20**	**4 087**				112 777	12	2 120				12 808	2	402	14 119	2	458	20 844	2	461	28 412	2	646
Türkmen-Türk PTB / Туркмено-Турецкий АКБ / Turkmen-Turk JSCB	**129 407**	**7**	**1 968**				120 869	3	1 364				144		1	1 191	1	85	3 668	2	264	3 535	1	254
Jemi / итого/total	**5 823 691**	**2 141**	**40 224**	**489 425**	**246**	**2 895**	**1 950 768**	**450**	**13 177**	**10 746**	**10**	**115**	**621 073**	**279**	**5 431**	**739 293**	**279**	**5 332**	**963 355**	**434**	**6 841**	**1 049 031**	**443**	**6 433**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy

Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ /Preparedby the IT Department

01.01.2024 - 01.09.2024 seneleri aralygynda bank kartlary boýunça nagt we nagt däl pul dolanyşygy
Наличный и безналичный денежный оборот по банковским картам на период с 01.01.2024 по 01.09.2024 года
Cash and non-cash money turnover as per bank cards,over the period from 01.01.2024 to 01.09.2024

Karz edaralaryň ady Наименование кредитных учреждений Name of credit institutions	Jemi / Итого/Total								
	Amallaryň sany Количество операций Number of operations	Nagt almak (manat) / Снятие наличных (манат) Cash withdrawal (manat)		Nagt däl hasaplaşyk (manat) / Безналичный расчет (манат)/ Cashless payment (manat)					
		Bankomat üsti bilen Через банкомат ATM	Terminal üsti bilen Через терминал POS terminal	Bankomat üsti bilen Через банкомат ATM	Terminal üsti bilen Через терминал POS terminal	«Internet-bank» ulgamy arkaly Через систему «Интернет-банк» Via «Internet-banking»	«Mobil-bank» ulgamy arkaly Через систему «Мобильный-банк» Via «Mobil-banking»	«Elektron-söwda» ulgamlary arkaly Через системы «Электронной коммерции» Via «Electronic Commerce»	«Halkbank terminal» ulgamy arkaly Через систему «Халкбанк терминал» Via «Halkbank terminal»
Türkmenistanyň Merkezi banky Центральный банк Туркменистана Central Bank of Turkmenistan	44 265	15 989 115	4 948 967	1 669 657					
TD Daşary ykdysady iş banky Туркменвнешэкономбанк State Bank for Foreign Economic Affairs of Turkmenistan	1 599 011	332 932 270			423 051 328			7 403 744	
Türkmenistanyň «Daýhanbank» DTB ГКБТ «Дайханбанк» SCBT «Dayhanbank»	18 308 303	5 999 035 090	67 621 874	149 289 807	2 949 377 312	311 842	5 414 363	11 887 498	82 376 373
Türkmenistanyň «Türkmenistan» DTB ГКБТ «Туркменистан» SCBT «Turkmenistan»	14 631 989	4 232 309 780	61 144 940	51 125 934	1 601 320 883	706 348	2 684 639	283 861	12 109 323
Türkmenistanyň «Türkmenbaşy» PTB АКБТ «Туркменбаши» JSCBT «Turkmenbashi»	11 136 355	2 052 126 875	782 818	34 755 916	1 634 485 615	25 014	743 324	7 066	1 533 828
Türkmenistanyň «Halkbank» PTB АКБТ «Халкбанк» JSCBT «Turkmenbashi»	23 101 938	1 943 917 560	19 596 624	52 862 242	1 606 555 273	25 293	666 656	869 370 948	6 439 280
Türkmenistanyň «Senagat» PTB АКБТ «Сенагат» JSCBT «Senagat»	3 922 969	807 879 415	4 093 577	25 546 734	981 293 268	374 865	2 404 629	45 756 239	
«Rysgal» PTB АКБ «Рысгал» JSCB «Rysgal»	4 795 370	335 531 690	2 380 577	3 098 372	1 487 221 905		116 561	36 322 451	
Türkmen-Türk PTB Туркмено-турецкий АКБ Turkmen-Turk JSCB	1 674 207	47 030 620	1 861 373	230 175	573 654 306	281	107 566	725 583	
Jemi / Итого/Total	**79 214 407**	**15 766 752 415**	**162 430 749**	**318 578 838**	**11 256 959 891**	**1 443 644**	**12 137 739**	**971 757 391**	**102 458 803**

Bank işlerini awtomatizasiýalaşdyryş müdirliginde taýýarlanyldy
Подготовлено департаментом Автоматизации банковских работ/ Prepared by the IT Department